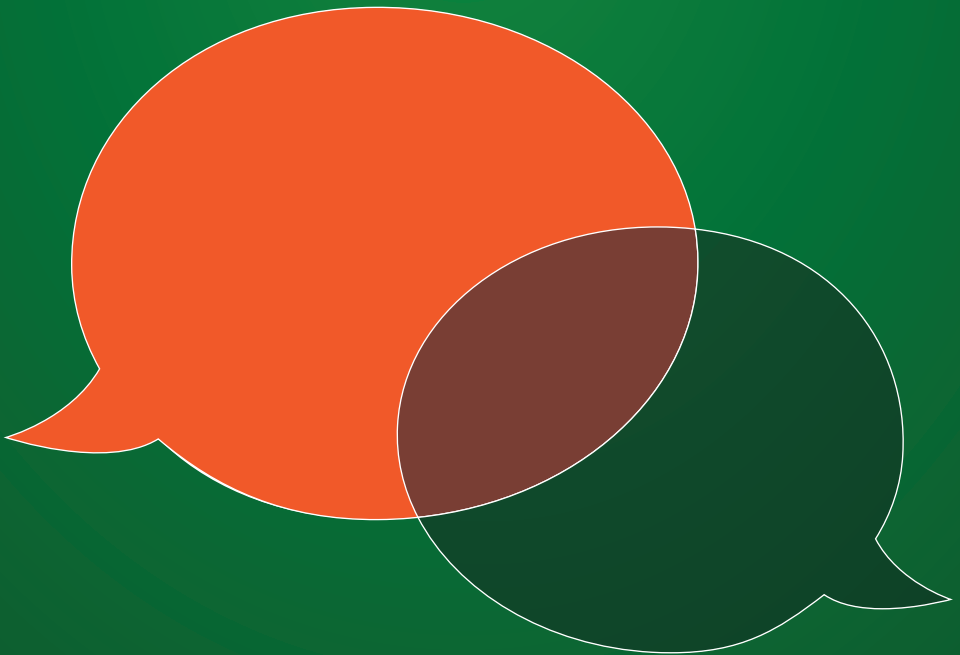




ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ НА ЮРИДИЧЕСКИТЕ ЛИЦА С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ

Въпроси и отговори





ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ НА ЮРИДИЧЕСКИТЕ ЛИЦА С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ

Въпроси и отговори

Български център за нестопанско право

ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ НА ЮРИДИЧЕСКИТЕ ЛИЦА С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ
Въпроси и отговори

Автори:

Митко Стойков

Д-р Светлин Кръстанов

Българският център за нестопанско право (БЦНП) е създаден през юли 2001 г. и е вписан в Централния регистър към Министерството на правосъдието като фондация в обществена полза. БЦНП е местният партньор на Международния център за нестопанско право (ICNL) със седалище във Вашингтон и на Европейския център за нестопанско право (ECNL) със седалище в Будапеща.

Мисията на БЦНП е да оказва подкрепа при изработване и прилагане на закони и политики с цел развитие на гражданското общество, гражданско участие и добро управление в България. БЦНП следва мисията си вярвайки, че развитието на правната рамка на нестопанските организации е основен механизъм за създаване на независимо и проспериращо гражданско общество. БЦНП насърчава прозрачността, отчетността и създаването на подходяща структура на управление на юридическите лица с нестопанска цел в България.



BCNL

ЗА ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ:

Български център за нестопанско право
1000 София, България, ул. Христо Белчев 3, ет. 2
тел./факс: (+359 2) 981 66 17; (+359 2) 988 81 66
ел. поща: info@bcnl.org
интернет: www.bcnl.org



**AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION**

Фондация Америка за България

Книгата е издана с подкрепата на **Фондация „Америка за България“** по проект „Ефективни подходи към устойчивостта на НПО“.

Фондация „Америка за България“ подпомага развитието и растежа на динамичен частен сектор в полза на свободна и демократична България. Основана през 2008 година, фондацията е наследник на Българо-американския инвестиционен фонд, създаден от правителството на САЩ чрез Американската агенция за международно развитие. Грантовете, които Фондация „Америка за България“ предоставя, продължават отношенията на доброжелателство и приятелство между народите на САЩ и България.

АВТОРИТЕ¹

Митко Стойков е мениджър в данъчния отдел на „Ърнст и Янг България“ ЕООД от 2008 г. Присъединява се към данъчния екип на „Ърнст и Янг“ в началото на 2007 г. като старши данъчен консултант. Преди това Митко заема длъжността главен юрисконсулт в ЦУ на НАП, в дирекциите „Данъчно осигурителна методология“ и „СИДДО“, където в продължение на седем години се занимава с изготвянето на указания и отговори на въпроси на данъкоплатците по прилагане на данъчното законодателство.

Митко е завършил специалност „Право“ в СУ „Св. Климент Охридски“ през 1997 г. и специалност „Международно бизнес право“, степен Магистър в Лондонския университет през 2003 г. Автор е на изданията на БЦНП „Данъчно облагане на ЮЛНЦ“ и „Дарителство за културни организации в България“, както и на редица статии по данъчно облагане в специализирани издания.

Д-р Светлин Кръстанов е мениджър в данъчния отдел на „Прайсуотърхаус Купърс Българи България“ ЕООД. Преди това е заемал длъжностите консултант и старши данъчен консултант в „Ърнст и Янг България“ ЕООД. Завършил е Университета за национално и световно стопанство със специалности Международни икономически отношения и Международен туризъм. През 2010 г. защитава докторска дисертация на тема „Данъчна политика в туризма – изследване и анализ в избрани страни и България“. Има публикации в специализираните издания по въпросите на данъчната политика и данъчното облагане. Лектор на семинари по приложение на данъчното законодателство.

¹ Позициите, изразени в отговор на въпросите в настоящото издание са лични, на авторите и не обвързват по никакъв начин фирмите, в които авторите понастоящем работят. Отговорите са предоставени по обобщени от БЦНП казуси от практиката на ЮЛНЦ и не би трябвало да се възприемат като професионална консултация по конкретен данъчен или правен казус, предоставен на база на установена конкретна фактическа обстановка.

СЪДЪРЖАНИЕ

ЗА КНИГАТА	13
-------------------------	----

ЧАСТ I. РЕГИСТРАЦИЯ ЗА ЦЕЛИТЕ НА ДАНЪЧНОТО ОБЛАГАНЕ И ОСИГУРЯВАНЕТО. ОБЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ЮЛНЦ

1. Трябва ли ЮЛНЦ да се регистрират данъчно? Каква е процедурата за регистрация? Къде и как става това?	14
2. Трябва ли ЮЛНЦ да се регистрират в НОИ? По кои въпроси се обръщаме към НОИ?.....	14
3. Уведомява ли се НАП/НОИ за открити и закрити банкови сметки на ЮЛНЦ?	14
4. Трябва ли ЮЛНЦ да плаща осигуровки, ако няма наети служители или не заплаща на членовете на органи за работата им?	15
5. Ако ЮЛНЦ има собствено търговско дружество, в което управител е служител на ЮЛНЦ, но той не получава възнаграждение от там – трябва ли да се плащат осигуровки за този човек?	15
6. Има ли ЮЛНЦ задължение да уведомява НОИ и/или НАП за наети хора по трудови или граждански договори или при прекратяване на тези договори? В случай че има такива задължения, в какви срокове се извършва уведомяването?	16
7. Кога се deregистрираме данъчно и при какви обстоятелства?.....	16
8. Какви данъци и осигуровки обслужва НАП?	17
9. Какви са сроковете и начините за плащане на данъците и осигуровките към НАП?.....	17
10. Какви удостоверения издава НАП, свързани с дейността на ЮЛНЦ?.....	17
11. Какви са местните данъци и такси, за които са задължени ЮЛНЦ и къде се плащат?.....	17
12. Издават ли общините удостоверения за гължими местни данъци и такси?	18
13. Трябва ли ЮЛНЦ да правят счетоводно приключване? Има ли специални изисквания към годишните финансови отчети на ЮЛНЦ и счетоводната им политика?	18
14. Трябва ли счетоводното приключване да се прави от дипломиран счетоводител и може ли той да извършва това безвъзмездно?	19
15. В кои случаи ЮЛНЦ подлежат на независим външен одит?	19

16. Къде се подават годишните финансови отчети и годишната данъчна декларация на ЮЛНЦ и в какви срокове? Има ли разлики за ЮЛНЦ в частна и за ЮЛНЦ в обществена полза?	20
17. Ако се подава данъчна декларация в НАП, трябва ли да се подава и годишен отчет за дейността в НСИ?	23
18. Следва ли ЮЛНЦ да изготвя и подава годишни финансови отчети за годината на регистрацията си?	23
19. Какви са санкциите за неподадени или необявени годишни отчети и неподадена годишна данъчна декларация?	23
20. Трябва ли ЮЛНЦ да се регистрират в ДАНС?	24
21. Кога имаме пране на пари? Какво трябва да правим в тези случаи?	24
22. Какви са задълженията на ЮЛНЦ във връзка със законодателството за борба с изпирането на пари?	25
23. Какви са санкциите при неспазване на изискванията на Закона срещу прането на пари?	28
24. Може ли Сметната палата да проверява ЮЛНЦ? Как се извършват тези проверки и може ли нейни представители свободно да влизат в офиса на организацията?	28
25. Какви са задълженията на ЮЛНЦ за съхранение на документи: например работни заплати и др.? След прекратяване на ЮЛНЦ къде се съхраняват тези документи?	29
26. Какви са задълженията на ЮЛНЦ при ликвидация: например какви видове отчети подготвя, какви уведомятия прави и др.?	30

ЧАСТ II. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ НА ЮЛНЦ ПО РЕДА НА ЗКПО.....34

Раздел I. Данъчно облагане на печалбата на ЮЛНЦ по реда на ЗКПО34

27. Кога ЮЛНЦ подлежат на облагане с корпоративен данък?	34
28. Дължи ли се данък, ако стопанската дейност е еднократна (единична) сделка?	34
29. Приходите от проектно финансиране (грантове) подлежат ли на облагане с корпоративен данък?	34
30. А приходите от гарения или спонсорство?	35
31. Каква е разликата между спонсорство и гарение и има ли разлика при данъчното им третиране?	35
32. Спонсорството по различен начин ли се отчита при спонсора от гарението и рекламата?	36
33. Как се облагат приходите от реклама?	36

34. Как се облагат приходите от авторски права и от преотстъпени права за разпространение на книги и филми?37
35. Как се третират приходите от членски внос, встъпителните имуществени вноски от учредителите и учредителните дарения за основаване на фондация?37
36. Как се отчита членският внос при членовете – разход за дейността ли е? Може ли ЮЛНЦ да издава фактура за получен членски внос?37
37. Ако ЮЛНЦ събира такси за предоставени услуги на своите членове по формата на членски внос, как се третира това? Например член на фитнес клуб заплаща членски внос в по-голям размер, ако посещава фитнеса по-често?38
38. Ако ЮЛНЦ издаде фактура за получен грант, това означава ли, че грантът трябва да се отчете като приход от стопанска дейност? 38
39. Облагат ли се с корпоративен данък приходите от продажбата на гарени стоки?39
40. Ако организираме семинар и събираме такса участие, предназначена да покрие разходите, дължим ли корпоративен данък? А ако таксата покрива само 30 % от разходите за организирането му?39
41. Ако организираме благотворителна разпродажба или концерт, как ще се третират за данъчни цели получените средства?39
42. Ако НПО – гоставчик на социални услуги спечели общински конкурс за предоставяне на социална услуга, получените средства ще подлежат ли на облагане с корпоративен данък? 40
43. По много проекти има изискване за съфинансиране от страна на НПО. Може ли тези средства да се вземат от приходите от стопанска дейност и как се отразява това данъчно – признават ли се за разход? 40
44. Трябва ли ЮЛНЦ да има касов апарат, ако получава заплащане за предоставени услуги в брой? 41
45. Как се разпределят общите разходи? 41
46. Установяване на дължимия годишен данък върху печалбата. Данъчна основа и размер на данъчната ставка. Срок за внасяне на данъка 42
47. Подава ли се ГДД, ако ЮЛНЦ няма стопанска дейност? 42
48. Ако ЮЛНЦ е извършвало стопанска дейност през годината, но няма печалба, следва ли да подава ГДД? 43
49. Ако ЮЛНЦ не е извършвало стопанска дейност през годината, но е отдавало под наем помещения, следва ли да подава ГДД? 43

50. Има ли случаи, в които ЮЛНЦ са освободени от подаване на ГДД?.....	43
51. Какви са санкциите, ако се пропусне срокът за подаване на данъчна декларация?	43
52. Срок за подаване на годишна данъчна декларация. Коригираща декларация	43
53. Какво представляват авансовете вноски за корпоративния данък?	44
54. Има ли случаи, в които авансови вноски не се дължат?	44
55. Какъв е размерът на авансовете вноски и в какъв срок се внасят?	44
56. Намаляване на авансовете вноски	44
57. Деклариране и внасяне на авансови вноски	44
58. Преотстъпване на авансови вноски	45
Раздел II. Облагане на приходи от пасивни инвестиции на ЮЛНЦ	45
59. Какво означава „пасивни инвестиции“, съответно приходи от пасивни инвестиции?	45
60. Как се облагат лихвите върху средства в банки? Има ли значение дали средствата са по проект или са от стопанска дейност?	45
61. Подлежат ли на облагане печалбите, реализирани от търговия с ценни книжа, продажба на дялове и акции?	46
62. Когато ЮЛНЦ получава финансираня във валута, отразяват ли се валутните разлики върху формирането на финансовия резултат?	46
63. Как се облагат доходите от дивиденди и ликвидационни дялове?	47
64. Деклариране и внасяне на данъка. Срокове	47
Раздел III. Облагане на социални, представителни и други разходи, направени от ЮЛНЦ	48
65. Кои разходи, направени от ЮЛНЦ, подлежат на данъчно облагане?	48
66. Ако ЮЛНЦ не извършва стопанска дейност, трябва ли да плаща данък върху разходите? Трябва ли да се подава данъчна декларация в този случай?	48
67. Как се изчислява дължимият данък върху социалните разходи?	49
68. Възможно ли е да има освобождаване от облагане на социалните разходи и при какви условия?	49
69. Какво представляват представителните разходи и в кои случаи те подлежат на данъчно облагане?	50

70. Ако сдружение плати официална вечеря на членовете на УС със средства от членски внос, тези разходи ще подлежат ли на облагане?	51
71. Как се изчислява дължимият данък върху представителните разходи?	51
72. ЮЛНЦ дължи ли данък върху разходите, свързани с поддържане, ремонт и експлоатация на превозни средства? Как се изчислява размерът на данъка?.....	51
73. Деклариране и внасяне на данъка върху разходите. Срокове	52
74. Ако ЮЛНЦ наеме по граждански договор чуждестранен експерт/чуждестранна фирма, дължи ли някакви данъци за платеното възнаграждение?.....	52
75. Как се изчислява в този случай дължимият данък?	53
76. Удостоверение за утвържен данък върху доходите на чуждестранни лица	53
77. Деклариране и внасяне на данъка	53
78. Има ли ЮЛНЦ задължение да внася данък, когато плаща наем за ползване на офис?	54
79. Как се третираат разходите за командировки?	54

ЧАСТ III. ДАНЪЧНО ТРЕТИРАНЕ НА ДАРЕНИЯТА

80. Как се доказва направено, съответно получено от ЮЛНЦ дарение пред органите на НАП?	56
81. Възможно ли е да се сключи договор за регулярно дарителство?	56
82. Трябва ли ЮЛНЦ да открие отделна/специална сметка, по която да постъпват направените дарения?	56
83. Ако ЮЛНЦ използва получените дарения за цели, различни от декларираните, има ли някакво ограничение за това?	57
84. Ако организация набира дарения по електронен път (e-pay), трябва ли да представя документи пред НАП, които доказват, че набраните средства са от дарения?	58
85. Ако ЮЛНЦ има каса за събиране на дарения, как следва документално да се оформи тази дейност и получените средства? От данъчна гледна точка има ли значение дали ЮЛНЦ е в обществена или в частна полза?	58
86. Има ли предвидени облекчения за дарения на ЮЛНЦ, кой може да ги ползва и как?	58
87. Облекчения за дарители – юридически лица.....	59

88. Облекчения за гарителни – физически лица	60
89. Как се определя размерът на облекчението, което може да се ползва?	62
90. Може ли, ако гарението надвишава 10%, съответно 5% за физически лица, да се приспадне гарението в следващи години?	63
91. Ако български гражданин или фирма направят гарение на чуждестранна неправителствена организация, може ли и при какви условия да ползва данъчни облекчения в България?	63
92. Ако чуждестранен гражданин или организация направи гарение на българско ЮЛНЦ, дължи ли то някакви данъци за полученото гарение?	63
93. Ако гарението не е в пари, как се преценява каква е неговата стойност?	64
94. Как се прави на практика оценка на стойността на гарението в непарична форма?	64
ЧАСТ IV. ДАНЪЧНО ТРЕТИРАНЕ НА ЮЛНЦ ПО ЗДДС	65
95. Кои лица са данъчно задължени по ЗДДС?	65
96. При какви условия ЮЛНЦ са длъжни да се регистрират по ДДС?	65
97. Възможно ли е ЮЛНЦ да се регистрира по ДДС и без да са налице тези условия? В кои случаи това би било подходящо? (доброволна регистрация)	69
98. Ако ЮЛНЦ, което не е регистрирано по ДДС, купи стоки за над 20 000 лева от страна от ЕС, има ли задължения за регистрация по ЗДДС?	69
99. Необходима ли е регистрация по ЗДДС при купуване на услуги от държави извън ЕС. Трябва ли в този случай ДДС да се начислява и внася от купувача? Ако лицето е регистрирано по реда на чл. 97а от ЗДДС – трябва ли да се начислява ДДС за предоставени от организацията стоки и услуги?	70
100. Каква е процедурата за задължителна и доброволна регистрация?	70
101. Ако ЮЛНЦ – доставчик на социални услуги, получи държавно или общинско финансиране за предоставяне на социалните услуги, това има ли отношение към ДДС?	71
102. Ако ЮЛНЦ получава само грантове, подлежи ли на регистрация по ДДС?	72
103. Ако ЮЛНЦ получава само гарения и членски внос, подлежи ли на регистрация по ДДС?	72

104. Ако фирма, регистрирана по ЗДДС, гари компютри на ЮЛНЦ, какво би било третирането по ДДС на гвете лица?.....	72
105. Как се отразява при гарителя гарението на храни или други стоки, ако гарителят е регистриран по ДДС (и е ползвал данъчен кредит за придобиването на тези стоки)?	73
106. Ако регистрирано по ДДС ЮЛНЦ продава картички като част от кампания за набиране на средства, приходите ще се вземат ли прегвиг по отношение на регистрацията по ДДС?	73
107. Какво се включва в чл. 44 от ЗДДС? Ако ЮЛНЦ извършва свързана стопанска дейност, тя би ли се третирила като освободена по смисъла на чл. 44?.....	74
108. Има ли значение с каква цел се купуват стоките (да бъдат гарени впоследствие или продадени), както и дали ЮЛНЦ извършва стопанска дейност и дали е регистрирано по ДДС?.....	74
109. Ако ЮЛНЦ, регистрирано по ДДС, гари техника на нерегистрирано ЮЛНЦ, какво е отношението на ЗДДС към сделката? А ако в този случай се касае за продажба?.....	75
110. Ако едно ЮЛНЦ, за което са налице условията за задължителна регистрация по ДДС, не я направи, какви са санкциите?.....	75
111. Какви са задълженията на регистрираните по ДДС лица?	76
112. Може ли да бъде възстановено платеното от ЮЛНЦ ДДС и при какви условия?	77
113. Ако регистрирано по ДДС ЮЛНЦ получи безвъзмездно финансиране (грант), това има ли отношение към регистрацията му по ДДС?	81
114. Може ли да се ползва данъчен кредит за закупени с ДДС стоки или услуги, когато средствата за това идват от безвъзмездното финансиране?	82
115. Начисляване, деклариране и внасяне на ДДС от регистрирано лице.....	82
116. Оборътът от освободени сделки включва ли се в облагаемия оборот? Например ако една организация предоставя социални услуги срещу заплащане?.....	83
117. В кои случаи ЮЛНЦ може да прекрати регистрацията си по ДДС?.....	83
118. При внос има ли задължение за заплащане на мита? (Има ли значение дали вносът е от страна в ЕС или извън него?) Има ли облекчения за ЮЛНЦ?	85

119. Ако организация в България получи средства (като стопанска дейност) от чуждестранна организация за работа извън страната (например в Украйна) и впоследствие с тези средства наеме чуждестранно лице – в какви случаи би се стигнало до задължение за регистрация по ДДС в България?..... 85
120. Ако регистрирана по ЗДДС фирма предоставя безвъзмездни услуги на НПО (например счетоводни или данъчни услуги), това отразява ли се на ДДС по някакъв начин?..... 86

ЧАСТ V. ОБЛАГАНЕ НА ЮЛНЦ С МЕСТНИ ДАЊЦИ И ТАКСИ 87

121. Има ли значение дали ЮЛНЦ е в частна полза или в обществена при облагане с местни данъци и такси?..... 87
122. Ако ЮЛНЦ получи като гарение компютри или друга техника, следва ли да заплати местен данък гарение? А ако гарението е в пари? 87
123. Дължи ли се такъв данък за пари, получени по проекти?..... 87
124. Ако ЮЛНЦ в обществена полза направи гарение на друго лице (например ЮЛНЦ в частна полза), дължи ли се данък върху това гарение? 87
125. Кои следва да заплати данък гарение – този, който гарява, или този, който получава гарението? 88
126. Ако чуждестранна нестопанска организация получи гарение от българско ЮЛНЦ в обществена полза, кой следва да плати местен данък гарение и как? А в обратния случай?..... 88
127. Подава ли се декларация за получени гарения от ЮЛНЦ в обществена полза, които са освободени от данък при придобиване на имуществата? Кога се декларира и заплаща данъкът върху гаренията? 88
128. Как се изчислява дължимият данък върху гаренията? 89
129. Ако ЮЛНЦ купи недвижим имот, дължно ли е да плаща някакви местни данъци, в какъв размер и срокове? 89
130. Дължат ли ЮЛНЦ такса смет? 90
131. Как се изчислява таксата смет за ЮЛНЦ и в какъв размер е тя? 90
132. Ако ЮЛНЦ купи МПС, дължи ли някакви местни данъци? 91
133. Дължат ли ЮЛНЦ патентен данък?..... 92

ПРИЛОЖЕНИЯ 93

ЗА КНИГАТА

Настоящото издание представя актуалния данъчен режим за юридическите лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) в България съгласно последните изменения в данъчните закони, в сила от 1 януари 2015 г. Целта му е да даде отговори на ясен и достъпен език на повечето въпроси, свързани с данъчните задължения на неправителствените организации.

Изданието е част от поредица публикации на Българския център за нестопанско право, свързани с правната рамка на ЮЛНЦ. Целта ни е тази книга да се превърне в полезно помагало – както за ръководителите и финансовите експерти в неправителствените организации, така и за данъчните експерти. По този начин се надяваме да помогнем за изграждането на ясна и предвидима данъчна практика в страната.

Положили сме усилия да представим възможно най-пълна картина на данъчното облагане на неправителствените организации в България. В материала са включени въпроси и отговори за:

- общите задължения на всички данъчни субекти (както и санкции при неспазването им);
- данъчното облагане на стопанска и нестопанска дейност;
- третирането на пасивните инвестиции (банкови депозити, инвестиции в ценни книжа и др.);
- данъците при източника;
- данъчното облагане на даренията и дарителите;
- различните местни данъци и такси и др.

Специална част е отделена на данъка върху добавената стойност (ДДС), който със сигурност предизвиква много въпроси. Затова сме се постарали да представим основните положения в режима по ДДС, имащи отношение към дейността на ЮЛНЦ.

Като специално приложение сме добавили и няколко примерни документа, свързани с получаването на дарения, които ще са от полза за Вас.

В допълнение изданието включва и въпроси и отговори относно задълженията на ЮЛНЦ по Закона за мерките срещу изпирането на пари.

ЧАСТ I. РЕГИСТРАЦИЯ ЗА ЦЕЛИТЕ НА ДАНЪЧНОТО ОБЛАГАНЕ И ОСИГУРЯВАНЕТО. ОБЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ЮЛНЦ

1. Трябва ли ЮЛНЦ да се регистрират данъчно?

Каква е процедурата за регистрация? Къде и как става това?

ЮЛНЦ подлежат на обща регистрация за данъчни и осигурителни цели, но регистрацията не се извършва чрез подаване на декларация от страна на ЮЛНЦ, а служебно (за разлика от специалната регистрация по ЗДДС, виж по-долу). Данните за лицата, подлежащи на регистрация в регистър БУЛСТАТ, каквито са и ЮЛНЦ, се вписват в регистъра от съответната Териториална дирекция на НАП (неин офис по седалището на ЮЛНЦ) въз основа на първата подадена декларация, свързана с данъчно облагане или задължителни осигурителни вноски.

ЮЛНЦ или неговият директор, съответно друг упълномощен представител, ако не изпълнят задължението си за вписване в БУЛСТАТ, подлежат на глоба до 700 лв. за физическото лице и до 1000 лв. за ЮЛНЦ.

За данъчни и осигурителни цели ЮЛНЦ се идентифицират чрез единния идентификационен код по БУЛСТАТ. ЮЛНЦ са длъжни да посочват своя БУЛСТАТ и адреса си за кореспонденция в подаваните декларации и в кореспонденцията си с НАП, в издаваните от тях фактури, сключвани договори, както и в други случаи, когато това се изисква в нормативен акт.

2. Трябва ли ЮЛНЦ да се регистрират в НОИ?

По кои въпроси се обръщаме към НОИ?

ЮЛНЦ се регистрират в НОИ като осигурители. И регистрацията в НОИ се извършва служебно въз основа на данните в БУЛСТАТ регистър и базите данни на НАП.

НОИ управлява средствата на гържавното обществено осигуряване (ДОО) и администрира задължителните осигурителни програми за инвалидност, старост и смърт, болест и майчинство, трудови злополуки и професионални заболявания, безработица, както и информационното обслужване на осигурените лица за осигурителния им статус (с изключение на здравно-осигурителния статус, който се проверява на сайта на НАП).

3. Уведомява ли се НАП/НОИ за открити и закрити банкови сметки на ЮЛНЦ?

В ДОПК няма изискване ЮЛНЦ да уведомяват НАП за открити и закрити банкови сметки.

Съгласно чл. 25 от ЗНАП обаче самите банки са длъжни да уведомяват НАП за открити и закрити банкови сметки на ЮЛНЦ в 7-дневен срок от датата на откриването, съответно закриването им.

Също така трябва да се има предвид, че органът по приходите и публичният изпълнител, при изпълнение на своите правомощия, имат право да изискват от контролираните лица да декларират банковите си сметки в страната и в чужбина. Тази информация представлява защитена данъчна и осигурителна информация и органите по приходите са длъжни да я използват само в рамките на своите правомощия и да я разкриват само в определените в закона случаи. В случай че е необходима информация за движението на суми по банковите сметки на задължените лица, то органите на НАП са длъжни да преминат през специалната процедура за разкриване на банкова тайна по разрешение от съда, освен ако лицата изрично не се съгласят да предоставят тази информация.

4. Трябва ли ЮЛНЦ да плаща осигуровки, ако няма наети служители или не заплаща на членовете на органи за работата им?

Осигуровки се дължат, ако има правно основание за начисляване на възнаграждение за положен труд, дори и възнаграждението да не е начислено.

Това означава, че следва да се докаже наличието на правоотношение между лицето и ЮЛНЦ, по силата на което лицето е длъжно да полага труд, дори и да няма нарочен договор.

На практика обаче в случаите на ЮЛНЦ по принцип не се цели постигането на икономическа изгода от извършваната дейност, а членовете работят за постигането на т. нар. *идеални цели*. Ето защо, като се имат предвид указанията на НАП в тази насока (Указание на НАП с изх. № 24-00-7/25.02.2010 г., допълнено с Указание изх. № 24-00-10/10.03.2010 г.), на органите по приходите ще им бъде трудно да докажат, че членовете на органи, макар и да не са платени за своята дейност, полагат труд, който следва да бъде възмезден.

5. Ако ЮЛНЦ има собствено търговско дружество, в което управител е служител на ЮЛНЦ, но той не получава възнаграждение от там – трябва ли да се плащат осигуровки за този човек?

Отново, ако възнаграждение не е дължимо на основание трудов договор, договор за управление, Устава/Учредителния акт на Търговското дружество (ТД) или на някакво друго основание за полаган труд, не би било наличие основание за дължимост на осигуровки. ТД няма задължение да уговори възнаграждение за управителите, т. е. свободно е да не уговори възнаграждение.

Задължението за осигуряване на управителите на ТД, напр. ООД, възниква само в случаите, когато е определено възнаграждение. Ако такова възнаграждение е определено, но не е начислено (отразено в счетоводството на ТД), то тогава осигуровки се дължат.

Служител на ЮЛНЦ следва да се осигурява на база възнаграждението по трудовото правоотношение с ЮЛНЦ, а за функцията му като управител на търговското дружество не би следвало да се осигурява, ако няма отделно уговорено възнаграждение. Ако обаче лицето получава доходи от дейности на различни основания (в случая изборна длъжност и трудов договор), осигурителните вноски за тях се внасят върху сбора от осигурителните доходи, но върху не повече от максималния месечен размер на осигурителния доход.

6. Има ли ЮЛНЦ задължение да уведомява НОИ и/или НАП за наети хора по трудови или граждански договори или при прекратяване на тези договори? В случай че има такива задължения, в какви срокове се извършва уведомяването?

Да. ЮЛНЦ е длъжно да уведомява НАП, а не НОИ, за сключени или изменени трудови договори в 3-дневен срок. Съгласно Наредба №5 от 29 декември 2002 г. за съдържанието и реда за изпращане на уведомлението по чл. 62, ал. 5 от Кодекса на труда НАП се уведомява при сключване или прекратяване на трудовия договор, при промяна на възнаграждението, длъжността и срока на договора, на икономическата дейност, в която лицето е заето, съответно коговете по НКПД и КИД – 2008.

За прекратени трудови договори НАП се уведомява в 7-дневен срок. След изтичане на този срок уведомление за сключен трудов договор се изпраща само след влязло в сила задължително предписание от контролните органи на инспекцията по труда.

При регистриране на повече от пет уведомления те се изпращат само чрез интернет или на електронен носител.

Санкциите за нерегистриране на сключени, изменени или прекратени трудови договори са изключително тежки. ЮЛНЦ работодател подлежи на имуществена санкция в размер от 1500 до 15 000 лв., а виновният служител на ЮЛНЦ – на глоба в размер от 1000 до 10 000 лв. за всяко отделно нарушение.

Гражданските договори не се регистрират в НАП или НОИ.

7. Кога се deregистрираме ганъчно и при какви обстоятелства?

В случай че ЮЛНЦ иска да прекрати съдебната си регистрация, то първо е длъжно да уведоми за това компетентната териториална дирекция на НАП,

като прилага доказателството за уведомяване на НАП към внесеното в съда искане, и това е условие за неговото разглеждане. Отново регистрацията се прекратява служебно на база вписване на прекратяването в регистър БУЛАСТАТ. В регистъра на задължените лица се поддържа и съхранява архив за лицата с прекратена регистрация.

8. Какви данъци и осигуровки обслужва НАП?

НАП установява и събира републиканските данъци (данък върху доходите, ДДС, корпоративни данъци) и задължителните осигурителни вноски (здравни осигуровки, вноските за пенсия, вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване и др.).

9. Какви са сроковете и начините за плащане на данъците и осигуровките към НАП?

Сроковете за плащане на данъците към НАП са уредени в съответните данъчни закони за съответния вид данък (виж по-долу).

Осигуровките се внасят при превеждане на съответното възнаграждение. Когато възнаграждението е само начислено, осигуровките се внасят до края на месеца на начисляването.

Данъците и осигуровките са заплащат само безкасово – по банков път или по интернет. Данъците могат да се заплащат и в откритите банкови гишета в данъчните офиси.

10. Какви удостоверения, свързани с дейността на ЮЛНЦ, издава НАП?

НАП извършва редица административни услуги и издава удостоверения, свързани с данъчния и осигурителния статус на ЮЛНЦ. Най-често това са:

- Удостоверение за платени данъци и осигуровки;
- Удостоверение за наличието или липсата на задължения;
- Удостоверение за регистрация в регистъра на НАП;
- Удостоверение А1 за приложимото осигурително законодателство.

11. Какви са местните данъци и такси, за които са задължени ЮЛНЦ и къде се плащат?

По принцип ЮЛНЦ са задължени за:

- Данък върху недвижимите имоти и такса за битовите отпадъци;
- Данък върху наследствата;

- Данък върху даренията;
- Данък при възмезно придобиване на имущество.

В определени случаи ЮЛНЦ се освобождават от местни данъци. Местните данъци и такси се заплащат в брой в общината по седалище и адрес на управление на ЮЛНЦ или по банков път.

12. Издават ли общините удостоверения за дължими местни данъци и такси?

Да. За разлика от НАП обаче общините събират такса за тази услуга.

13. Трябва ли ЮЛНЦ да правят счетоводно приключване? Има ли специални изисквания към годишните финансови отчети на ЮЛНЦ и счетоводната им политика?

ЮЛНЦ са предприятия по смисъла на Закона за счетоводството и са длъжни да водят счетоводство и да съставят финансови отчети.

ЮЛНЦ изготвят финансовите си отчети и разработват своята счетоводна политика в съответствие с НСС 9 – „Представяне на финансовите отчети на предприятията с нестопанска дейност“.

ЮЛНЦ изготвят счетоводния си баланс съгласно Приложение 1 към НСС 9. В приложенията към НСС 9 са също формата на Отчета за собствения капитал и Отчета за приходи и разходи (двустранен и едностранен), както и на отчета за паричните потоци, в които е отразено осъществяването на стопанска дейност от ЮЛНЦ, наред с нестопанската дейност.

Те съставят индивидуален сметкоплан, в който предвиждат сметки за отделно отчитане на нестопанската от стопанската дейност, както и за отделно отчитане на приходите и разходите, свързани с тези дейности.

Имуществените вноски на учредителите (първоначални и последващи) се отчитат като собствен капитал на предприятията с нестопанска дейност.

Даренията, които не са обвързани с условия, и членският внос се признават като текущ приход за периода. Даренията, които са обвързани с определени условия, се отчитат като финансиране по реда на НСС 20 – „Отчитане на правителствени дарения и оповестяване на правителствена помощ“.

Приходите (постъпленията) на юридическите лица с нестопанска цел, използвани за постигане на целите, определени при създаването им (нестопанската им дейност), се отчитат чрез сметки от група 71 „Приходи в предприятия с нестопанска дейност“: Сметка Приходи от регламентирана

гейност, Сметка Приходи от членски внос, Сметка Приходи от финансираня на програми, Сметка Приходи от правителствени дарения, Сметка Приходи от други дарения, Сметка Други приходи.

Сметка от гр. 10 „Капитал на предприятия с нестопанска дейност“ отразява стойността на собствените средства (членски внос) и средства от други лица, предоставени за ползване и разпореждане под условие.

Съвкупният финансов резултат на организациите с нестопанска цел (от специфична и стопанска дейност) се отчита чрез сметка от гр. 12 „Резултат от дейността на предприятия с нестопанска цел“. Финансиранията са характерен начин за набиране на средства от предприятията с нестопанска цел. В зависимост от характера на съответното финансиране се използват сметки от гр. 75 „Финансиране за дълготрайни активи“ и „Финансиране на текущата дейност“. Поради изключителното разнообразие на предприятията с нестопанска дейност не е възможно да се обхванат и посочат всички сметки, които могат да се използват при отчитане на специфичната им дейност. Целта е да се покажат примерни начини на отчитане дейността на този вид организации, да се създаде необходимата аналитичност по видове дейности и видове разходи с цел лесно и пълно отразяване на дейността и съставянето на годишните финансови отчети. В случай че някои от организациите извършват и стопанска дейност, то тя се отчита по реда, определен за предприятията от стопанския сектор.

14. Трябва ли счетоводното приключване да се прави от дипломиран счетоводител и може ли той да извършва това безвъзмездно?

Съгласно Закона за счетоводството финансовите отчети се изготвят само от лица с определен образователен ценз и стаж по специалността, който зависи от образованието. С оглед изискванията за професионална квалификация, както и предвид отговорностите, вменени от закона на счетоводителя, не е обосновано те да осъществяват услугите си безвъзмездно, освен ако не са член на ЮЛНЦ и в учредителния акт е регламентиран подобен принос на член с необходимата квалификация. Все пак трябва да се отбележи, че законът не изисква заплащането на възнаграждение. Така например, няма пречка тази услуга да се осъществява *pro bono*, т. е. безвъзмездно.

15. В кои случаи ЮЛНЦ подлежат на независим външен одит?

На независим финансов одит подлежат ЮЛНЦ в обществена полза, вписани в Централния регистър към Министерство на правосъдието, когато за текущата година превишават един от следните критерии по Закона за счетоводството:

- балансова стойност на активите към 31 декември на предходната година – 1 млн. лв.;
- размер на приходите от стопанска и нестопанска дейност за текущата година – 2 млн. лв.;
- обща сума на получените през текущата година финансираня и неусвоени към 31 декември на текущата година финансираня, получени през предходни отчетни периоди – 1 млн. лв.

ЮЛНЦ в частна полза също подлежат на независим финансов одит, освен ако не прилагат облекчена форма на финансова отчетност. Критериите за облекчена форма на финансова отчетност и съответно липса на задължение за финансов одит са регламентирани в Закона за счетоводството и са следните:

Предприятията, които в текущата или в предходната година не надвишават показателите на два от следните критерии:

1. балансова стойност на активите към 31 декември – 1,5 млн. лв.;
2. нетни приходи от продажби за годината – 2,5 млн. лв.;
3. средна численост на персонала за годината – 50 души.

При определяне на статута на едно новообразувано ЮЛНЦ като прилагащо облекчена форма на финансова отчетност се вземат стойностите на тези критерии само за годината на възникване.

16. Къде се подават годишните финансови отчети и годишна данъчна декларация на ЮЛНЦ и в какви срокове? Има ли разлики за ЮЛНЦ в частна и за ЮЛНЦ в обществена полза?

ЮЛНЦ, определени за осъществяване на общественополезна дейност, публикуват в срок до 30 юни на следващата година годишния си финансов отчет и годишния доклад за дейността чрез заявяване за вписване и предоставянето им в Централния регистър при Министерството на правосъдието при условията и по реда на *Закона за юридическите лица с нестопанска цел*.

Всяко ЮЛНЦ, независимо дали е в частна или обществена полза, следва да подава годишен отчет за дейността по образец в срок до 31 март на годината, следваща годината, за която се отнася.

Неизпълнението на задълженията за попълване и представяне на годишния отчет се санкционира по чл. 276 от ЗКПО и чл. 52 от Закона за статистиката.

За първи път през 2014 г. предприятията с нестопанска цел имаха възможност да представят годишния си отчет по електронен път чрез въвеждане в реално време (on-line) в Информационна система „Бизнес статистика“. За целта е необходим квалифициран електронен подпис (КЕП).

Годишните отчети на хартиен носител се представят:

- в съответните териториални структури на НАП заедно с данъчната декларация – за предприятията с нестопанска цел, извършващи стопанска дейност или
- в съответното Териториално статистическо бюро – за предприятията с нестопанска цел, неизвършващи стопанска дейност.

За повече информация може да посетите сайта на НСИ: www.nsi.bg (в секцията „Годишна отчетност за дейността на предприятията“)

Годишният отчет за дейността за ЮЛНЦ за 2013 г. се състои от следните части:

1. Справка за предприятието през 2013 година;
2. Справка за местните единици за 2013 година;
3. Счетоводен баланс към 31.12.2013 година;
4. Отчет за приходите и разходите от нестопанска дейност за 2013 година;
5. Отчет за приходите и разходите от стопанска дейност за 2013 година;
6. Отчет за собствения капитал за 2013 година;
7. Отчет за паричните потоци за 2013 година;
8. Справка за приходите и разходите от лихви за 2013 година;
9. Справка за разходите за придобиване на дълготрайни материални активи за 2013 година;
10. Справка за платените данъци и такси през 2013 година;
11. Справка за получените субсидии и инвестиционни помощи и извършените разходи за 2013 година;
12. Справка за нетекущите (дълготрайните) активи към 31.12.2013 година
13. Справка за вземанията и задълженията, разпределени по институционални сектори към 31.12.2013 година;
14. Справка за притежаваните дългови ценни книжа и финансови деривати по институционални сектори към 31.12.2013 година;
15. Отчет за заетите лица, средствата за работна заплата и други разходи за труд за 2013 година;
16. Справка за членовете и доброволните сътрудници на предприятията с нестопанска цел към 31.12.2013 година;
17. Справка за научноизследователската и развойна дейност (НИРД) през 2013 година.

Юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност са длъжни да представят до 30 юни на всяка година

информация за дейността си през предходната година пред Централния регистър при Министерството на правосъдието. В регистъра се заявяват за вписване и се представят:

- преписите от съдебните решения за регистрацията на промени;
- списъкът на лицата, били в състава на управителните органи;
- информация за дейността;
- годишен финансов отчет, включително заверен, когато подлежи на независим финансов одит;
- годишният доклад за дейността;
- декларация за дължимите данъци, такси, мита и други публични вземания;
- промени в устава или учредителния акт.

Годишният доклад за дейността и финансовият отчет на юридическото лице с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност се представят на хартиен или електронен носител. Те са публични и се публикуват в Бюлетина и интернет страницата на централния регистър.

Що се отнася до юридическите лица с нестопанска цел в частна полза, то те следва в срок до 30 юни на следващата година да публикуват годишния си финансов отчет и годишния си доклад за дейността чрез икономическо издание или чрез интернет. Когато отчетите и докладите се публикуват в интернет, до тях трябва да бъде осигурен свободен безплатен достъп за период не по-кратък от три години след датата на публикуването им.

По отношение на данъчното им облагане ЮЛНЦ, които са данъчно задължени лица по ЗКПО, са длъжни да подават в НАП в срок до 31 март на годината, следваща годината, за която се отнася, Годишна данъчна декларация (ГДД) за облагане с корпоративен данък по образец. Данъчно задължени по ЗКПО са ЮЛНЦ, които осъществяват стопанска дейност или получават приходи от наем, както и ако извършват социални разходи, поради което са задължени за данък върху социалните разходи. Ако ЮЛНЦ не е задължено лице за корпоративен данък или данък върху социалните разходи, то не следва да подава ГДД по ЗКПО (писмо на ЦУ на НАП изх. № 74-00-32#1/13.03.2013).

Когато ЮЛНЦ по принцип осъществяват стопанска дейност, но в съответната година не са осъществявали такава, те попълват отделен формуляр – Образец 1010а. В него декларират, че за предшната година не са имали дейност и не са отчетили приходи или разходи съгласно счетоводното законодателство. Към тази декларация не се прилага годишен отчет за дейността. ЮЛНЦ, които изобщо не осъществяват стопанска дейност, не са данъчно задължени лица по ЗКПО и не подават ГДД.

17. Ако се подава ганъчна декларация в НАП, трябва ли да се подава и годишен отчет за дейността в НСИ?

	Годишен отчет за дейността Условие: извършване на дейност през годината и отчитане на счетоводни приходи и разходи	ГДД Срок: 31 март Условие: извършване на стопанска дейност	Доклад пред ЦР на ЮЛНЦ при МП Срок: 30 юни	Обявяване на ГФО
ЮЛНЦ Частна полза	ДА Срок: 31 март	ДА	НЕ	ДА Срок: 30 юни Къде: В интернет или в икономическо издание
ЮЛНЦ Обществена полза	ДА Срок: 31 март	ДА	ДА	ДА Срок: 30 юни Къде: С подаване на доклада пред ЦР на ЮЛНЦ

18. Следва ли ЮЛНЦ да изготвя и подава годишни финансови отчети за годината на регистрацията си?

Да, ЮЛНЦ следва да подава годишен финансов отчет и за годината на регистрацията си, като периодът, за който се отнася отчетът, е от деня на регистрацията до края на календарната година.

19. Какви са санкциите за неподадени или необявени годишни отчети и неподадена годишна ганъчна декларация?

Санкцията за неподаден годишен отчет в НСИ за ЮЛНЦ е в размер от 200 до 2000 лв., а при повторно нарушение от 2000 до 6000 лв. За представляващия санкцията е от 100 до 1000 лв., съответно от 1000 до 3000 лв. при повторност.

На ЮЛНЦ, което не подаде годишния доклад за дейността и финансовия отчет съгласно изискванията, може да бъде наложена глоба в размер от 2000 до 3000 лв. по Закона за счетоводството.

По ЗКПО се налага санкция на ЮЛНЦ в размер от 500 до 2000 лв. за неподаване на приложение към ГДД, включително и за годишния отчет за дейността. При повторно нарушение санкцията може да нарасне на 1500 до 5000 лв.

20. Трябва ли ЮЛНЦ да се регистрират в ДАНС?

Всички ЮЛНЦ, независимо от целите и предмета си на дейност и дали извършват дейност в частна или в обществена полза, както и независимо дали извършват стопанска дейност или не, следва да се регистрират в ДАНС. Задължението произтича от разпоредбите на Закона за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП).

ЮЛНЦ е длъжно не по-късно от 4 месеца след датата на съдебната си регистрация да подаде молба-заявление до председателя на ДАНС, към която следва да се приложат следните документи:

- Вътрешни правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари и финансирането на тероризма, приети от управителния орган на ЮЛНЦ (в оригинал, подписани и подпечатани);
- Протокол от заседанието на компетентния орган, удостоверяващ приемането на вътрешните правила;
- Копие от БУЛСТАТ регистрацията на ЮЛНЦ;
- Копие от устав/устройствен акт на ЮЛНЦ;
- Копие от съдебно решение за учредяване;
- Копие от актуално състояние.

Копията на всички документи следва да бъдат заверени „вярно с оригинала“ от представляващия, подписани и подпечатани от него.

Вътрешните правила се изпращат за утвърждаване от председателя на ДАНС в 14-дневен срок от приемането им.

За повече информация може да посетите www.dans.bg, където има публикувани и примерни вътрешни правила за мерките срещу изпирането на пари.

21. Кога имаме пране на пари?

Изпиране на пари по смисъла на Закона за мерките срещу изпирането на пари е:

- преобразуването или прехвърлянето на имущество, придобито от престъпна дейност или от акт на участие в такава дейност, за да бъде укрит или прикрит незаконният произход на имуществото или за да се подпомогне лице, което участва в извършването на такава действие с цел да избегне правните последици от своето деяние;
- укриването или прикриването на естеството, източника, местонахождението, разположението, движението или правата по отношение на имущество, придобито от престъпна дейност или от акт на участие в такава дейност;

- придобиването, владението, държането или използването на имущество със знание към момента на получаването, че е придобито от престъпна дейност или от акт на участие в такава дейност;
- участието, в което и да е от действията, посочени по-горе, сруждаването с цел извършване на такова действие, опитът за извършване на такова действие, както и подпомагането, подбуждането, улесняване на извършването на такова действие или неговото прикриване.

Изпиране на пари е налице и когато дейността, от която е придобито имуществото, е извършена в държава членка на Европейския съюз или в друга държава и не попада под юрисдикцията на Република България.

22. Какви са задълженията на ЮЛНЦ във връзка със законодателството за борба с изпирането на пари?

Мерките за превенция на използването на финансовата система за целите на изпирането на пари са задължителни за ЮЛНЦ и са свързани със следните задължения:

- идентифициране на клиенти и проверка на тяхната идентификация;
- изискване на декларация за произхода на средствата над определени суми;
- идентифициране на действителния собственик на клиента – юридическо лице, и предприемане на съответни действия за проверка на неговата идентификация по начин, който дава достатъчно основание на ЮЛНЦ да приеме за установен действителния собственик;
- събиране на информация от клиента относно целта и характера на отношението, което е установено или предстои да бъде установено с него;
- текущо наблюдение върху установените търговски или професионални отношения и проверка на сделките и операциите, извършвани в рамките на тези отношения, доколкото те съответстват на наличната информация за клиента, за неговата търговска дейност и рисков профил, в т.ч. изясняване на произхода на средствата в посочените от закона случаи;
- приемане на вътрешни правила за предотвратяване на изпирането на пари;
- изготвяне на документация;
- уведомяване на ДАНС.

1. Идентифициране на клиенти

ЮЛНЦ са длъжни да идентифицират клиентите си при установяване на търговски или професионални отношения, преди установяването на тези отношения, както и при извършване на операция или сключване на сделка на стойност над 30 000 лв. или тяхната равностойност в чужда валута или на стойност 10 000 лв., когато плащането е в брой или се предоставя нещо на

тази стойност. Тази разпоредба се прилага и в случаите на извършване на повече от една операция или сделка, които поотделно не надвишават съответно 30 000/10 000 лв. или тяхната равностойност в чужда валута, но са налице данни, че операциите или сделките са свързани.

В случаите, при които ЮЛНЦ не може да извърши идентификация на клиента в съответствие с изискванията на този закон и актовете по прилагането му, както и при непредставяне на декларация за произхода на средствата, то е длъжно да откаже извършването на операцията или сделката или установяването на търговски или професионални отношения, в т.ч. откриване на сметка. Ако ЮЛНЦ не може да извърши идентификация на клиента в случаите на вече установени търговски или професионални отношения, то е длъжно да прекрати тези отношения. В тези случаи ЮЛНЦ следва да прецени дали да уведоми дирекция „Финансово разузнаване“ на ДАНС.

ЮЛНЦ са длъжни да идентифицират клиентите си при всички случаи, когато възникне съмнение за изпиране на пари. ЮЛНЦ са длъжни да идентифицират и проверят идентификацията на клиентите си, когато възникне съмнение в идентификационните данни на клиента или бъдат уведомени за промяна в тях.

Критериите, публикувани на интернет страницата на ДАНС (www.dans.bg) в раздела „Мерки срещу изпирането на пари“ за разкриване на съмнителни сделки, операции и клиенти от ЮЛНЦ можете да намерите като приложение в края на брошурата.

2. Декларация за произход на средствата

ЮЛНЦ, получаващи плащания на стойност на или над 30 000 лв. или тяхната равностойност по банков път или в брой на стойност на или над 10 000 лв. или тяхната равностойност в чужда валута, са длъжни да идентифицират произхода на средствата. ЮЛНЦ са длъжни да изискат от дарителя да попълни декларация за произхода на средствата (Образец 1 от ППЗМИП) преди извършването на съответната операция или сделка.

Идентификация не се извършва и декларация за произхода на средствата не се подава, когато клиентът е институция, изпълняваща властови функции в съответствие с правото на Европейския съюз при следните условия:

- ЮЛНЦ е събрало достатъчно информация, която не поражда съмнение за идентичността на институцията;
- институцията спазва процедури за отчетност и дейността ѝ е прозрачна;
- институцията се отчита на орган на Общността, на орган на гържава членка или съществуват процедури за проверка, които гарантират контрол на нейната дейност.

3. Вътрешни правила за предотвратяване изпирането на пари

В 4-месечен срок от регистрацията си ЮЛНЦ приемат вътрешни правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари, които се изпращат за утвърждаване от председателя на ДАНС. Вътрешните правила установяват ясни критерии за разпознаване на съмнителните операции или сделки и клиенти, реда за обучение на персонала и използването на техническите средства за предотвратяване и разкриване изпирането на пари, както и система за вътрешен контрол върху изпълнението на мерките по този закон.

4. Документация

Събраната за целите на този закон информация трябва да бъде документирана и съхранявана, така че да бъде на разположение на дирекция „Финансово разузнаване“ на ДАНС на съответните органи за надзор и на одиторите. ЮЛНЦ са длъжни да съхраняват за срок 5 години данните за клиентите и документите за извършените сделки и операции. За клиентите срокът тече от началото на календарната година, следваща годината на прекратяването на отношенията, а за сделките и операциите – от началото на календарната година, следваща годината на тяхното извършване.

Данните и документите се предоставят на дирекция „Финансово разузнаване“ на ДАНС при поискване в оригинал или служебно заверен препис. Редът, сроковете и периодичността се определят в правилника за прилагане на закона.

5. Уведомяване на ДАНС и проверки

При съмнение за изпиране на пари ЮЛНЦ са длъжни да уведомят незабавно дирекция „Финансово разузнаване“ на Държавна агенция „Национална сигурност“ преди извършването на операцията или сделката, като забавят нейното осъществяване в рамките на допустимия срок съгласно нормативните актове, уреждащи съответния вид дейност. В случаите, когато забавянето на операцията или сделката е обективно невъзможно, ЮЛНЦ следва да уведоми дирекция „Финансово разузнаване“ на ДАНС незабавно след извършването ѝ.

Контролните органи на дирекция „Финансово разузнаване“ на ДАНС имат правомощия да извършват проверки на място на ЮЛНЦ по прилагането на мерките за превенция на използването на финансовата система за целите на изпирането на пари, както и при съмнение за изпиране на пари.

Проверките се извършват въз основа на писмена заповед на председателя на ДАНС или на оправомощено от него длъжностно лице, в която се посочват целите, срокът и мястото на проверката, проверяваното лице, както и имената и длъжностите на проверяващите лица.

При извършване на проверките на място контролните органи от ДАНС имат право на свободен достъп в служебните помещения на проверяваните лица, както и да изискват документи и да събират сведения във връзка с изпълнението на възложената им задача.

23. Какви са санкциите при неспазване на изискванията на закона срещу прането на пари?

- За нарушение по прилагането на Закона за мерките срещу изпиране на пари ЮЛНЦ подлежат на имуществена санкция в размер от 2000 до 50 000 лв.;
- При неспазване на изискването за идентифициране на клиентите, както и при несъдействие на органите на ДАНС, представляващия ЮЛНЦ подлежи на глоба в размер от 500 до 10 000 лв., ако извършеното деяние не съставлява престъпление;
- При неуведомяване на ДАНС за плащания в брой над 30 000 лв., глобата за представляващия ЮЛНЦ е в размер на от 5000 до 20 000 лв., ако извършеното деяние не съставлява престъпление. Глоба в същия размер се налага и на представляващ или служител на ЮЛНЦ, който е разкрил на клиенти информацията относно проверка от ДАНС;
- За нарушение по Закона за мерките срещу изпиране на пари и свързаното с него законодателство, извън горните, се налагат санкции на ЮЛНЦ в размер от 1000 до 5000 лв., а на физическите лица, представляващи ЮЛНЦ, от 500 до 2000 лв.

24. Може ли Сметната палата да проверява ЮЛНЦ? Как се извършват тези проверки и може ли нейни представители свободно да влизат в офиса на организацията?

В обхвата на правомощията за извършване на одит от Сметната палата попадат: бюджетните и извънбюджетните средства, предоставяни на лица, осъществяващи стопанска или нестопанска дейност, така че доколкото едно ЮЛНЦ се разпорежда с предоставени бюджетни или извънбюджетни средства, то подлежи на одит от Сметната палата. Органите на Сметната палата при упражняване на своите правомощия имат право:

- на свободен достъп до служебните помещения и до всички документи, отчети, активи и пасиви, свързани с финансовото управление на одитираните обекти;
- да изискват в определени от тях срокове справки, заверени копия от документи и друга информация във връзка с предварителното проучване и извършването на одитите, включително на електронен носител;

- да изискват устни и писмени обяснения от длъжностни лица, включително от бивши длъжностни лица, по факти, които са констатирани при одитите, както и по въпроси, които са свързани с тяхната дейност;
- да изискват справки, заверени копия от документи и друга информация от физически лица, юридически лица и еднoлични търговци извън одитирания обект, свързани с възможни случаи на незаконна дейност, които засягат финансовите и имуществените интереси на одитирания обект или средствата от фондове и програми на Европейския съюз;
- да изискват и да получават информация от всички органи в страната, както и достъп до базите им от данни във връзка с дейността на Сметната палата.

Длъжностните лица в одитираните обекти са длъжни да оказват съдействие на органите на Сметната палата и да осигуряват подходящи помещения и технически средства за извършване на одитите, включително ползване на телекомуникационни средства. ЮАНЦ не могат да се позовават на държавна, служебна, търговска, банкова или друга защитена от закона тайна при извършване на одити от Сметната палата. При отказ за предоставяне на информация председателят на Сметната палата има право да издаде заповед за извършване на проверка на ЮАНЦ във връзка с отказаната информация. При възпрепятстване на проверката от ЮАНЦ Сметната палата може да сезира органите на Прокуратурата. В случай че при упражняване на правомощията на органите на Сметната палата се налага достъп до класифицирана информация, се спазват условията и редът на Закона за защита на класифицираната информация.

25. Какви са задълженията на ЮАНЦ за съхранение на документи: например работни заплати и др.? След прекратяване на ЮАНЦ къде се съхраняват тези документи?

ЮАНЦ са длъжни да съхраняват счетоводна информация по реда, предвиден в Закона за Националния архивен фонд, в следните срокове:

- Ведомости за заплати – 50 г.;
- Счетоводни регистри и финансови отчети – 10 г.;
- Документи за данъчен контрол, като например фактури, дебитни/кредитни известия, протоколи за самоначисляване на ДДС – до 5 г. след изтичане на давностния срок за погасяване на публичното задължение, което удостоверяват тези документи;
- Документи за финансов одит, като например одиторски доклади – до извършване на следващ вътрешен одит и одит на Сметната палата;
- Всички останали носители, като например вторични счетоводни документи, технически архиви – 3 г.

След изтичането на посочените срокове за съхранение носителите на счетоводна информация могат да бъдат унищожени, ако не подлежат на предаване в Националния архивен фонд.

ЮЛНЦ могат да съхраняват счетоводната информация както на хартиен, така и на електронен носител. Документите могат да бъдат съхранявани и в архиви, организирани от фирми, които се занимават с това срещу заплащане. По принцип ЮЛНЦ може да унищожи информацията, съхранявана на хартиен носител, ако прехвърли тази информация върху магнитен, оптичен или друг технически носител, осигуряващ надеждното ѝ възпроизвеждане. Следва да се има предвид обаче и разпоредбата на ЗДДС относно съхраняване на документи. Съгласно тази разпоредба всяко ганъчно задължено лице осигурява съхраняването на ганъчните документи, издадени от него или от негово име, както и на всички, получени от него ганъчни документи, до 5 години след изтичане на давностния срок за погасяване на публичното задължение, което документите удостоверяват, в оригиналния им вид, т. е. следва да се съхраняват хартиените документи, ако са издадени на хартия.

Както е посочено в отговора на въпрос 26 по-долу, при ликвидация задължително подлежат на предаване в НОИ вedomостите за заплати. За останалите документи няма разпоредби, които да регулират кой е отговорен за съхранението им, освен ако не подлежат на предаване в Националния архивен фонд. Според нас тук следва да се приложи общото правило в чл. 44 от Закона за счетоводството, а именно че движението на счетоводните документи от тяхното създаване или получаване в предприятието до момента на унищожаването или предаването им съгласно нормативен акт се осъществява по ред, определен от органа на управление на предприятието.

Когато ЮЛНЦ се прекратява чрез преобразуване, носителите на счетоводна информация се предават на приемащото и/или новоучреденото ЮЛНЦ.

26. Какви са задълженията на ЮЛНЦ при ликвидация: например какви видове отчети подготвя, какви уведомления прави и др.?

Ликвидацията е прекратяване на съществуването на ЮЛНЦ. В общия случай тя се извършва от управителния орган или от назначено за целта лице. Ако не е определен ликвидатор от управителния орган, такъв се назначава от окръжния съд по сегалището на ЮЛНЦ.

ЗЮЛНЦ препраща към разпоредбите на Търговския Закон за процедурата на ликвидация с уточнението, че подлежащите на вписване в търговския регистър актове на съда по несъстоятелността се вписват в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел и се обнародват в „Държавен вестник“, а подлежащите на обявяване в търговския регистър актове се обнародват в „Държавен вестник“.

Съгласно ТЗ ликвидацията следва следния ред:

- Решение на органа за управление за начало на процедурата по ликвидация. Това решение следва да определя следните обстоятелства: начало на ликвидацията и начало на прекратена дейност, срок на ликвидацията (който не може да бъде по-кратък от 6 месеца), приемане на първоначален ликвидационен отчет и баланс, назначаване на ликвидатор (физическо лице), определяне на възнаграждението на ликвидатора. Към искането за обявяване в ликвидация, заедно с решението се прилагат: нотариално заверен specimen на ликвидатора, в който декларира, че е съгласен да бъде ликвидатор на дружеството и ще се подписва по определен начин, удостоверение за уведомяването до НАП по чл. 77 от ДОПК, издадено от НАП. Решението се вписва в Регистъра на юридическите лица с нестопанска цел;
- След като се постанови съдебното решение за обявяване в ликвидация, ликвидаторът е длъжен в 7-дневен срок от вземане на решението от съда да уведоми регистър БУАСТАТ за това. Също така ликвидаторът следва да уведоми и ЦР при МП, ако се ликвидира ЮЛНЦ, вписано в регистъра;
- Ликвидаторът обявява покана до кредиторите за предявяване на вземанията спрямо дружеството и определя срок за предявяването не по-малко от 6 месеца. Поканата се обявява в „Държавен вестник“;
- Ликвидаторът довършва текущите дейности на ЮЛНЦ, събира вземанията му и осребрява наличното имущество. Ако в дружеството е имало лица, назначени на трудово правоотношение, при прекратяване на дейността на осигурителите, които нямат правопреемник, разплащателните ведомости се предават в съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт. Към разплащателните ведомости се прилагат и трудови договори (заповеди за назначаване), заповеди за преназначаване, заповеди за ползван неплатен отпуск над 30 работни дни, заповеди за прекратяване на трудови или служебни правоотношения. Уведомяването от НОИ за предаване на разплащателните ведомости се прилага за вписване към решението за заличаване на ЮЛНЦ;
- След като приключи срокът за ликвидация на ЮЛНЦ и са удовлетворени всички кредитори, управителният орган взема решение за заличаване на ЮЛНЦ от регистрите. С решението се приема крайният ликвидационен отчет и баланс на ликвидаторите, разпределението на имуществото и се освобождава ликвидаторът от отговорност. Към искането за заличаване се прилага решението и следните документи: декларация на ликвидатора, че всички кредитори са удовлетворени (на основание чл. 273(1), ТЗ), краен ликвидационен отчет и баланс, годишен отчет на ликвидатора, пояснителен доклад към ликвидационния баланс на ликвидатора, удостоверение от НОИ за предаване на разплащателни ведомости;

- След като бъде постановено съдебното решение за заличаване на ЮЛНЦ, следва да се уведоми за това регистър БУЛСТАТ (отново в 7-дневен срок от датата на получаване на съдебното решение), както и да се предаде БУЛСТАТ картата. След заличаването от БУЛСТАТ, ЮЛНЦ следва да бъде заличено и от ЦР при МП, ако е било регистрирано там;
- В 14-дневен срок от прекратяване на ЮЛНЦ следва да се подаде заявление за deregистрация по ЗДДС в компетентната териториална дирекция на НАП. В срок до 7 дни от постъпване на заявлението органът по приходите извършва проверка на основание за deregистрация. До 7 дни след приключване на проверката органът по приходите издава акт, с който извършва или мотивирано отказва да извърши deregистрацията. Към датата на deregистрацията се смята, че лицето извършва гостава за целите на ЗДДС на всички налични стоки и/или услуги, за които е ползвало изцяло или частично данъчен кредит и които са:
 - Активи по смисъла на Закона за счетоводството;
 - Активи по смисъла на ЗКПО;
- Ако ЮЛНЦ е извършвало стопанска дейност, към датата на прекратяването дължи корпоративен данък за периода от началото на годината до датата на прекратяването. При определяне на данъка се приспадат внесените авансови вноски от началото на годината до датата на вписване на прекратяването. Дължимият корпоративен данък се внася в 30-дневен срок от датата на вписване на прекратяването. Внесеният корпоративен данък при прекратяването се приспада от дължимия годишен корпоративен данък за годината на прекратяването или от дължимия корпоративен данък за последния данъчен период, когато датата на подаване на искането за заличаване при ликвидация е в една и съща година с датата на прекратяването. Когато обаче датата на прекратяване и датата на подаване на искането за заличаване при ликвидация, са в различни години, с годишната данъчна декларация за годината на прекратяването се подават финансовият отчет, съставен към датата на прекратяването, и финансовият отчет, съставен към 31 декември на годината на прекратяване на данъчно задълженото лице;
- Корпоративният данък се определя за последния данъчен период. При прекратяване с ликвидация последният данъчен период обхваща времето от 1 януари на годината, в която е подадено искането за заличаване, до датата на подаване на искането. Данъчната декларация по ЗКПО при прекратяване с ликвидация се подава на датата на подаване на искането за заличаване заедно с копие от него;
- Следва да се има предвид, че когато датата на подаване на искането за заличаване при ликвидация е преди 31 март и годишната данъчна деклара-

ция не е подадена, ЮЛНЦ подава декларацията на датата на подаване на искането за заличаване заедно с копие от него;

- Когато датата на прекратяването и датата на подаване на искането за заличаване при ликвидация са в една и съща година, с данъчната декларация се подават финансовият отчет, съставен към датата на прекратяването, и финансовият отчет, съставен към датата на подаване на искането за заличаване. Дължимият корпоративен данък за последния данъчен период се внася до датата на подаване на искането за заличаване на ЮЛНЦ;
- Съществуването на ЮЛНЦ приключва със заличаването му от Регистъра към Окръжния съд по седалището му.

ЧАСТ II. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ НА ЮЛНЦ ПО РЕДА НА ЗКПО

Раздел I. Данъчно облагане на печалбата на ЮЛНЦ по реда на ЗКПО

27. Кога ЮЛНЦ подлежат на облагане с корпоративен данък?

Закона за юридическите лица с нестопанска цел дава възможност на ЮЛНЦ да финансират основната дейност, за която са регистрирани, чрез осъществяване на стопанска дейност, предвидена в устава на тези лица.

ЮЛНЦ подлежат на облагане с корпоративен данък, когато реализират данъчна печалба. Това е счетоводната печалба, преобразувана в увеличение или намаление по реда на закона.

Обект на облагане с корпоративен данък е печалбата на ЮЛНЦ от сделки по чл. 1 от Търговския закон, както и от отдаване под наем на движимо и недвижимо имущество. *„Изброяването на сделките в чл.1, ал.1 от ТЗ е неизчерпателно. Съгласно практиката на НАП, при определяне на една дейност, осъществявана от ЮЛНЦ, като търговска/стопанска, тя следва да се извършва по занятие, да е източник на постоянен, регулярен доход и дейността да се осъществява с цел печалба (не е необходимо печалбата фактически да е реализирана) или дейността да се осъществява в частен интерес на юридическото лице; цените на предоставените услуги или стоки да се формират на пазарен принцип“* – НАП, „Въпроси и отговори“ 2-84/20.01.2014 г., 2-1104/21.08.2013 г., 2-1711/13.10.2010 г., изх. № 24-34-620/2008 г., 96-00-126/2014, www.nra.bg/page?id=641

Получените дивиденди от участия на ЮЛНЦ в търговски дружества не са доход от стопанска дейност, който се облага с корпоративен данък. Такива дивиденди подлежат на облагане с данък при източника от разпределящото ги дружество (писмо на ЦУ на НАП, изх. № 24-34-104/18.08.2012 г.)

28. Дължи ли се данък, ако стопанската дейност е еднократна (единична) сделка?

И при еднократна сделка, щом е извършена с цел печалба и двете насрещни престации са определени на пазарен принцип, се дължи корпоративен данък.

29. Приходите от проектно финансиране (грантове) подлежат ли на облагане с корпоративен данък?

В случаите, по които ЮЛНЦ получават средства по проекти, които са спечелили като изпълнител, не е налице печалба от осъществени сделки по

чл. 1 от ТЗ и съответно тези средства не подлежат на облагане с корпоративен данък по реда на ЗКПО. Когато обаче се осъществяват сделки, при които насрещните престации се договарят на пазарен принцип и целта е да се реализира печалба, тя се облага с корпоративен данък. Например ако на ЮАНЦ бъде възложено с договор за поръчка да изготви проект за възложителя срещу заплащане, ще е налице печалба от сделка по чл. 1 от ТЗ. Или с други думи, ако дейността „изготвяне на проекти“ се осъществява с цел създаване на пазарния продукт „проект“, който при реализация на пазара носи печалба, тази печалба подлежи на облагане с корпоративен данък.

30. А приходите от дарения или спонсорство?

Отново това не са приходи от стопанска дейност и не подлежат на облагане с корпоративен данък. Дарението е безвъзмезден договор, при който дарителят прехвърля права, без да получава нещо от надарения, но от своя страна надареният е длъжен да изяви своята воля, че приема подареното. В някои случаи дарението може да е с тежест, т. е. дарителят да предостави предмета на дарението срещу приемането на някакво насрещно морално задължение от страна на надарения. Такова насрещно задължение, именно защото е морално, не прави договора възмезден. Ясно е, че получаването на дарения от ЮАНЦ не представлява стопанска дейност. Дарението като сделка не попада в обхвата на чл. 1 от ТЗ, нито се извършва с цел реализиране на печалба.

31. Каква е разликата между спонсорство и дарение и има ли разлика при данъчното им третиране?

Спонсорството няма изрична правна уредба. Обичайно, по силата на договора за спонсорство, спонсорираното ЮАНЦ получава икономическа помощ (пари, предоставяне на материална база и др.) от спонсора за реализиране на своите нестопански цели, срещу което се задължава да рекламира спонсора като популяризира неговото име, търговска марка, дейността или продуктите му по подходящ начин.

С оглед на това, че липсва изрична правна уредба на договора за спонсорство, страните по него сами определят своите права и задължения, доколкото не противоречат на повелителните норми на закона и на добрите нрави. При договора за спонсорство винаги се уговаря размер на насрещна престация, което го отличава от дарението, при което е налице безвъзмездност. Насрещната престация обаче може да е имуществено нееквивалентна или еквивалентна на предоставената от спонсора икономическа помощ. В случаите, при които в съответствие с договора за спонсорство спонсорираното лице е длъжно да осигури насрещна престация, най-често реклама,

еквивалентна на предоставеното от спонсора, тогава спонсорството следва да се квалифицира като търговска сделка и приходите да се обложат с корпоративен данък.

Следователно е важно да се оцени колко би струвало това, което предоставя като насрещна престация спонсорираното ЮЛНЦ, за да се прецени дали има еквивалентност.

В случаите, в които ЮЛНЦ се задължава да извършва или не извършва нещо като насрещна престация (това, което се дължи), която е нееквивалентна на полученото, то тогава е налице договор за спонсорство, който от данъчна гледна точка не се различава от договора за гарение. В тези случаи, подобно на приходите от гарения, приходите от спонсорство не подлежат на облагане с корпоративен данък.

32. Спонсорството по различен начин ли се отчита при спонсора от гарението и рекламата?

В случаите на спонсорство, гарение и реклама фирмата, която плаща на ЮЛНЦ, ще отчете разход. Този разход обаче има различно данъчно третиране по ЗКПО.

Разходите за гарение са признати само в определените в закона случаи. Ако не попадаме в тези случаи, разходът за гарение не се признава за данъчни цели и с него се увеличава финансовият резултат (виж Част III).

При реклама фирмата, която я плаща, прави разход, който нормално би бил свързан с осъществяваната дейност и следва да се признае за данъчни цели, когато е документално обоснован.

При спонсорство, когато спонсорът получава еквивалентна насрещна престация, както в случаите на реклама, направеният разход следва да се признае за данъчни цели. Ако обаче това, което спонсорът получава от ЮЛНЦ, не може да се определи като еквивалентно на направения от него разход, би следвало данъчното третиране да е като в случаите на гарение.

33. Как се облагат приходите от реклама?

Ако ЮЛНЦ поеме задължение да извършва реклама срещу определена цена, то отчетеният приход ще се обложи като приход от стопанска дейност.

Приход от стопанска дейност ще имаме и ако срещу реклама се получава нещо, имуществено еквивалентно на услугата по реклама. В този случай се прилагат правилата за търговска сделка съгласно чл. 286 от Търговския закон.

34. Как се облагат приходите от авторски права и от преотстъпени права за разпространение на книги и филми?

Сделките с интелектуална собственост са изброени в чл. 1 от ТЗ. Приходите от такива сделки участват във формирането на облагаемата основа на корпоративния данък и следователно се облагат с данък в размер 10 на сто.

Ако например НПО напише книга, върху която то притежава авторските права, след което с договор предоставя правото за преиздаване и разпространение на тази книга на фирма, за което фирмата се задължава да плаща на НПО процент от реализираните печалби от продажбата на книгата, реализираният приход ще се обложи с 10 % корпоративен данък.

35. Как се третираат приходите от членски внос, встъпителните имуществени вноски от учредителите и учредителните дарения за основаване на фондация?

Встъпителните и последващи имуществени вноски на учредителите се отчитат като собствен капитал на ЮЛНЦ и следователно не са облагаем приход по ЗКПО.

Препоръчително е обаче в Устава на ЮЛНЦ да бъде предвидено, че членовете правят както встъпителни, така и последващи имуществени вноски, с които да се покриват разходи за нестопанската дейност, за да се избегнат евентуални спорове дали последващите вноски не са дарения и съответно да се обложат с местен данък.

Членският внос и даренията, които не са обвързани с условия, са текущ приход за периода на получаването. Отчитат се в отчета за приходите и разходите на нестопанската дейност и не подлежат на облагане с корпоративен данък.

Даренията, които са обвързани с определени условия, се отчитат като финансиране по реда на СС 20 – *Отчитане на правителствени дарения и оповестяване на правителствена помощ*. Те се отчитат като текущ приход за периода, през който се отчетат разходите, свързани с изпълнението на условията по дарението.

Учредителните дарения за основаване на фондация се отчитат като собствен капитал и не са облагаем приход по ЗКПО.

36. Как се отчита членският внос при членовете – разход за дейността ли е? Може ли ЮЛНЦ да издава фактура за получен членски внос?

Членуването на търговско дружество в ЮЛНЦ, например организация на работодателите, стопанска камара и т.н., е свързано със стопанската дей-

ност на търговското дружество. Ето защо членският внос би трябвало да се признава за разход за целите на корпоративното облагане.

За счетоводни цели ЮЛНЦ, за да удостовери разхода за членски внос при членовете, следва да издаде първичен счетоводен документ (фактура, протокол, разписка и пр.). Първичен счетоводен документ е този, който съдържа минималните реквизити чл. 7, ал. 1 от Закона за счетоводството.

37. Ако ЮЛНЦ събира такси за предоставени услуги на своите членове под формата на членски внос, как се третира това? Например член на фитнес клуб заплаща членски внос в по-голям размер, ако посещава фитнеса по-често?

По принцип приходите от членски внос не са приходи от стопанска дейност. Членският внос/имуществената вноски е част от членственото правоотношение. Законът за ЮЛНЦ изисква размерът и редът за правене на имуществени вноски да се уреждат с устава или с решение на Общото събрание. Чрез имуществената вноски всеки член финансира идеалните цели на ЮЛНЦ. Правното основание на това финансиране обаче е членственото правоотношение, а не търговска сделка, чиято цел е реализирането на печалба. В чл. 21, ал. 3 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел е установено, че всеки член е длъжен да прави имуществени вноски, когато това е предвидено в устава. Общото събрание на сдруженията също може да взема решения, свързани с гъвкавостта на членския внос и имуществените вноски.

Обаче ако имуществените вноски/членският внос в действителност са заплатена цена на услуга или стока, която се предоставя от ЮЛНЦ с цел реализиране на печалба, то тогава ЮЛНЦ осъществява стопанска дейност, за печалбата, от която ще подлежи на облагане с корпоративен данък. Така например, ако се установи, че физически лица ползват фитнес зала на ЮЛНЦ, като при всяко посещение плащат членски внос, очевидно по този начин се заобикаля плащането на такса за ползваната услуга и данъчните органи имат право да обложат приходите от тази дейност, както във всеки подобен случай, в който субект реализира приходи от фитнес зала.

38. Ако ЮЛНЦ издаде фактура за получен грант, това означава ли, че грантът трябва да се отчете като приход от стопанска дейност?

Не, ЮЛНЦ следва да отчита отделно приходите от нестопанската и стопанската си дейност. Грантовете по проекти не следва да се отчитат като приход от стопанската дейност, а като приход от финансирането за нестопанската дейност в периода, в който са отчетени съответните разходи, свързани с гранта. Издаването на фактура само по себе си не определя характера на прихода като такъв от стопанска дейност.

39. Облагат ли се с корпоративен данък приходите от продажбата на дарени стоки?

Съгласно чл. 1, т. 2 от ЗКПО на облагане с корпоративен данък по този закон подлежи печалбата на местните юридически лица, които не са търговци, от сделки по чл. 1 от Търговския закон. Продажбата на подарени стоки обаче не попада сред така изброените сделки. Единствено покупката и продажбата на стоки, както и продажбата на стоки собствено производство е търговска сделка по смисъла на цитираната разпоредба. Следователно продажбата на дарени стоки не би следвало да се третира като търговска сделка, извършвана по занятие, доходите, от които подлежат на облагане. За целта обаче ЮЛНЦ следва да разполагат с документи, които да доказват дарението на всяка една стока, която се продава.

40. Ако организираме семинар и събираме такса участие, предназначена да покрие разходите, дължим ли корпоративен данък? А ако таксата покрива само 30 % от разходите за организирането му?

Таксата представлява възнаграждение за получена услуга, в конкретния случай обучение (в обхвата на чл. 1 от ТЗ). Подобна дейност не се отличава от дейността на един търговец, предоставящ аналогични услуги срещу заплащане. Независимо как е изчислена таксата – да покрие направените разходи, да не ги покрие или пък да се реализира печалба – по своето естество тя представлява приход от стопанска дейност. Ако този приход надвиши признатите разходи, ще бъде налице облагаем финансов резултат, който ще се обложи с корпоративен данък. Ако пък таксата не покрие направените разходи, данък не се дължи, тъй като е налице нулев или отрицателен финансов резултат, т. е. не се формира печалба, която да бъде обложена (Писмо на НАП, Дирекция „ОДОП“ София с изх. № 20-00-61/05.05.2013 г.).

41. Ако организираме благотворителна разпродажба или концерт, как ще се третират за данъчни цели получените средства?

Организирането на благотворителни мероприятия по своето същество представлява масова кампания за набиране на дарения. В подобни случаи каузата на благотворителното мероприятие е предварително оповестена. Получените срещу продадените вещи, съответно представени концерти, средства се даряват на ЮЛНЦ с тежестта (условието) същите да бъдат разходвани за предварително обявената благотворителна кауза. Често ЮЛНЦ единствено организират благотворителните мероприятия, а събраните средства постъпват директно по сметки на бенефициента, в който случай не съществува съмнение, че организаторът (ЮЛНЦ) не действа в качеството на търговец, който сключва търговски сделки с цел печалба. Но дори и

да постъпват по сметка на ЮАНЦ, събраните средства не са реализирана печалба от търговски сделки, тъй като не е налице нито търговска сделка, нито дейност, чиято цел е реализирането на печалба. Например ако ЮАНЦ организира благотворителна разпродажба на рисунки на деца с увреждания, които тези деца предоставят за изложбата, то набраните по сметка на ЮАНЦ средства не следва да формират облагаем приход. Разбира се, организаторът на благотворителния търг следва да представи всякакви документи, които да доказват, че рисунките не са били придобити от ЮАНЦ чрез търговска сделка и съответно продадени.

Аналогичен е и случаят с продажба на билети за концерти, чиято цел е отново набирането на средства за дадена кауза.

За съжаление в ЗКПО няма детайлна уредба, на база на която да се заключи дали приходите са от стопанска дейност. В ЗДДС обаче, в чл. 44 като освободени се уреждат доставките с нестопански характер. По-конкретно в ал. 1, т. 2 като доставки с нестопански характер са изброени доставките на стоки и услуги от организации, които не са търговци, поставящи си цели от филантропски или граждански характер, когато доставката е във връзка с прояви за набране на средства, използвани за тяхната дейност или за постигане на поставените цели.

42. Ако НПО – доставчик на социални услуги, спечели общински конкурс за предоставяне на социална услуга, получените средства ще подлежат ли на облагане с корпоративен данък?

Не, защото получените средства не са приход от стопанска дейност, а от финансиране за нестопанските цели. Аналогично на разсъжденията по предходния въпрос, макар в ЗКПО да няма уредба, в ЗДДС доставките, свързани със социални грижи, са освободени именно защото нямат характер на независима икономическа дейност/стопанска дейност.

Съгласно Закона за счетоводството с фактура (първичен счетоводен документ) се документира извършена стопанска операция. Самата фактура обаче удостоверява плащането по операцията, а не определя нейния характер като стопанска или нестопанска.

43. По много проекти има изискване за съфинансиране от страна на НПО. Може ли тези средства да се вземат от приходите от стопанска дейност и как се отразява това данъчно – признават ли се за разход?

Много често НПО получават средства от своите донори, при условие че покрият определен процент от разходите със собствени средства (например 10 %). Ако НПО има приходи от стопанска дейност през текущата годи-

на, тези разходи може да се покрият с тях. Това обаче означава, че на практика направените разходи няма да се отчетат като разходи за стопанска дейност и съответно с тях няма да се намалят приходите от стопанската дейност. НПО ще трябва да заплати корпоративен данък върху цялата сума на приходите си, а не върху сумата на приходите, намалена с конкретните разходи, защото те ще бъдат разходи за нестопанска дейност.

Има два групи начина да се отчете собственият принос по проекти. В първия случай може донорът да се съгласи определени разходи за стопанска дейност да се признаят за собствен принос, без това да се отчита към разходите по проекта. Тази възможност зависи изцяло от изискванията на донора. Вторият начин е за собствен принос да се използват печалбите от стопанска дейност от предходни години (на практика това са резервите на организацията, които тя може да ползва неограничено).

44. Трябва ли ЮЛНЦ да има касов апарат, ако получава заплащане за предоставени услуги в брой?

Да, когато ЮЛНЦ осъществяват стопанска дейност. ЗДДС и ЗКПО изискват от данъчно задължените лица (т. е., когато осъществяват стопанска/независима икономическа дейност) при продажба на стоки и услуги срещу заплащане в брой от търговски обект (който може да бъде и офисът на ЮЛНЦ или всяко друго помещение) да се издава касова бележка. Спазват се изискванията на Наредба Н-18 на министъра на финансите.

Лицата и случаите, в които няма задължение за издаване на фискална касова бележка, са изброени в чл. 4 и чл. 5 от Наредба № Н-18/2006 г. на МФ. ЮЛНЦ, които имат приходи от стопанска дейност, не са сред изброените в тези правни норми. Следователно за тях съществува задължение за издаване на фискална касова бележка за извършваните продажби, независимо от начина на формиране на цената.

Случаите на получаване на дарения в брой не са стопанска дейност, следователно няма задължение за издаване на касова бележка.

45. Как се разпределят общите разходи?

За извършваната стопанска дейност ЮЛНЦ водят аналитично счетоводство, като от приходите, получени от извършваната стопанска дейност, се приспадат разходите, извършени във връзка с тази дейност. Съгласно чл. 30 от ЗКПО счетоводно отчетените неразпределяеми разходи, съответстващи на дейността, подлежаща на облагане с корпоративен данък, на юридически лица с нестопанска цел, не се признават за данъчни цели. За данъчни цели се признава частта от неразпределяемите разходи, определена като

общият размер на неразпределяемите разходи се умножи по съотношението между приходите от дейността, подлежаща на облагане с корпоративен данък, и всички приходи на юридическото лице с стопанска цел.

Често разходите са общи и за двете дейности, напр. наем на сграда, в която се намира офисът на юридическото лице, и разходите за консумативи (ел. енергия, отопление и вода). В тези случаи законът изисква да се използва предложеният по-горе метод за разпределяне на общите разходи.

Пример:

ЮЛНЦ плаща наем на офис.....500 лв.

Приходи от стопанска дейност.....1000 лв.

Общо приходи.....4000 лв.

$$500 \times \frac{1000}{4000} = 125 \text{ лв.}$$

Следователно 125 лв. от разходите за наем представляват данъчно признат разход, който се приспада от приходите от стопанска дейност (1000 лв.).

46. Установяване на дължимия годишен данък върху печалбата. Данъчна основа и размер на данъчната ставка. Срок за внасяне на данъка

Дължимият годишен данък върху печалбата се установява от самото ЮЛНЦ, осъществяващо стопанска дейност чрез попълване на годишна данъчна декларация (ГДД) по образец 1010.

Данъчната основа се определя като годишният финансов резултат от стопанската дейност се преобразува в посока увеличение или намаление по правилата на ЗКПО.

Корпоративният данък е в размер 10 на сто върху определената данъчна основа. Ако ЮЛНЦ подаде ГДД и годишен отчет за дейността до 31 март на следващата година по електронен път и внесе корпоративния данък в същия срок, може да ползва отстъпка в размер 1 на сто от дължимия годишен корпоративен данък, но не повече от 1000 лв.

Срокът за подаване на данъчната декларация и внасяне на дължимия корпоративен данък за стопанската дейност е до 31 март на следващата година.

47. Подава ли се ГДД, ако ЮЛНЦ няма стопанска дейност?

Не. Ако ЮЛНЦ няма стопанска дейност, то не е задължено лице по ЗКПО и следователно не подава ГДД (освен ако не е реализирало доходи от наем или

не дължи данък върху разходите). Ако обаче в предходна година ЮЛНЦ е извършвало стопанска дейност и е подавало ГДД, а в следващата година няма стопанска дейност, следва да подаде декларация образец 1010а.

48. Ако ЮЛНЦ е извършвало стопанска дейност през годината, но няма печалба, следва ли да подава ГДД?

Да. Независимо че ЮЛНЦ реализира нулев финансов резултат или загуба, то е длъжно да подаде ГДД щом е осъществявало стопанска дейност.

ГДД се подава и при реализиране само на доходи от наем, както и ако ЮЛНЦ дължи данък върху разходите.

49. Ако ЮЛНЦ не е извършвало стопанска дейност през годината, но е отдавало под наем помещения, следва ли да подава ГДД?

Да.

50. Има ли случаи, в които ЮЛНЦ са освободени от подаване на ГДД?

Да, когато не осъществяват стопанска дейност и не дължат данък върху разходите (писмо на НАП Изх. № 74-00-32/13.03.2013 г., система „Въпроси и отговори“).

51. Какви са санкциите, ако се пропусне срокът за подаване на данъчна декларация?

Санкцията за неподаване на ГДД или за неспазен срок на подаване е от 500 до 3000 лв. Ако в рамките на 12 месеца от наказателното постановление (повторно) ЮЛНЦ отново не подаде ГДД или не я подаде в срок, наказанието е от 1000 до 6000 лв. (повторност).

52. Срок за подаване на годишна данъчна декларация. Коригираща декларация

ГДД се подава и корпоративният данък се внася в срок до 31 март на следващата година. Коригираща данъчна декларация след този срок не може да се подава. В случай че има нужда от промяна на вече подадена ГДД, ЮЛНЦ следва да уведоми НАП с писмо, а НАП по преценка възлагат проверка или ревизия, за да установят основанията за промяна на ГДД.

53. Какво представляват авансовете вноски за корпоративния данък?

ЮЛНЦ, които осъществяват стопанска дейност, са длъжни да правят и авансови вноски в рамките на годината за корпоративния данък. Авансовете вноски са месечни, когато ЮЛНЦ е реализирало през предходната година нетни приходи от продажби над 3 000 000 лв. Ако приходите са под тази сума, вноските са тримесечни.

54. Има ли случаи, в които авансови вноски не се дължат?

Да. Авансови вноски не правят новоучредените ЮЛНЦ, осъществявали стопанска дейност, за годината на учредяването им.

Авансови вноски не дължат и ЮЛНЦ, чиито нетни приходи от продажби за предходната година не превишават 300 000 лв.

Все пак новоучредените ЮЛНЦ и тези с приходи под 300 000 лв. могат да изберат да внасят тримесечни авансови вноски за корпоративния данък.

55. Какъв е размерът на авансовете вноски?

Месечните и тримесечните авансови вноски се определят на база прогнозна данъчна печалба, определена от управителните органи на данъчно задълженото лице на база неговия бизнес план. Месечните авансови вноски са 10 % от прогнозната данъчна печалба, разделена на 12, а тримесечните 10 % от прогнозната данъчна печалба, разделена на 4.

56. Намаляване на авансовете вноски

Лицата имат възможност да подават декларация по образец за намаление или увеличение на размера на авансовете вноски, ако считат, че корпоративният данък за съответната година ще е по-малък, съответно по-голям.

Когато обаче дължимият годишен корпоративен данък надвиши с над 20 на сто сумата от определените месечни авансови вноски за съответната година или когато 75 на сто от дължимия годишен корпоративен данък надвиши с над 20 на сто сумата от определените тримесечни авансови вноски за съответната година, върху превишението над 20 на сто се дължи лихва за забава в размер на ОЛП плюс 10 пункта.

57. Деклариране и внасяне на авансови вноски

Авансовете вноски за текущата календарна година се декларират с годишната данъчна декларация за предходната година.

Месечните авансови вноски за месеците януари, февруари и март се внасят до 15 април на текущата година, а за месеците от април до декември – в срок до 15-о число на месеца, за който се отнасят. 3-месечните авансови вноски за първото и второто тримесечие се внасят до 15-о число на месеца, следващ тримесечието, за което се отнасят, а за третото тримесечие – до 15 декември. За четвъртото тримесечие не се прави авансова вноски.

58. Преотстъпване на авансови вноски

На ганъчно задължените лица, на които се преотстъпва корпоративен данък за текущата година, се преотстъпва и съответната част от определените авансови вноски, пропорционална на размера на преотстъпването.

Раздел II. Облагане на приходи от пасивни инвестиции на ЮЛНЦ

59. Какво означава „пасивни инвестиции“, съответно приходи от пасивни инвестиции?

Приходи/доходи от пасивни инвестиции са приходите от лихви, от участия в търговски дружества (дивиденди и ликвидационни дялове), от валутни разлики, от разпореждане с акции и дялове.

60. Как се облагат лихвите върху средства в банки? Има ли значение дали средствата са по проект или са от стопанска дейност?

По принцип доходите от лихви върху средства в банки за местни юридически лица се включват в облагаемата основа по ЗКПО и подлежат на облагане с корпоративен данък. Аргументите за това са, че съгласно Счетоводен стандарт 18 „ПРИХОДИ“, лихвите се отчитат като приход във финансовия резултат на предприятието, а облагането с корпоративен данък стъпва на счетоводния финансов резултат.

Когато обаче ЮЛНЦ реализира приходи от лихви върху средства по банков сметки, които средства са постъпили за финансиране на нестопанската дейност и техният произход не е стопанска дейност на ЮЛНЦ, а е например дарение или грант, тогава приходите от лихви не следва да се облагат с корпоративен данък, защото не представляват печалба от осъществени сделки по чл. 1 от ТЗ. При ЮЛНЦ следва да се прави разграничение между банковите лихви, акумулирани върху средства от стопанската дейност, и лихвите от средства, които не произтичат от стопанската дейност на ЮЛНЦ. Само в първия случай лихвите представляват облагаем приход по ЗКПО (Писмо на НАП изх. № 3-1295/23.03.2009 г.).

61. Подлежат ли на облагане печалбите, реализирани от търговия с ценни книжа, продажба на дялове и акции?

В случаите, в които ЮЛНЦ търгува с ценни книжа, то получените доходи се включват във финансовия резултат и участват в определянето на облагаемата печалба. Не се облагат с данък при източника доходите от разпореждане с акции на публични дружества, търгуеми права на акции на публични дружества и акции и дялове на колективни инвестиционни схеми, когато разпореждането е извършено на регулиран български пазар на ценни книжа.

Така например, ако ЮЛНЦ придобие акции на публично дружество (уредено в глава осма на Закона за публично предлагане на ценни книжа), независимо по какъв начин, напр. чрез гаранция или чрез посредник и впоследствие продаде тези акции на БФБ, реализираната печалба не подлежи на данъчно облагане.

Чл. 44 от ЗКПО предвижда, че когато разпореждането с акции и търгуеми права на акции на публични дружества, акции и дялове на колективни инвестиционни схеми се извършва на регулиран български пазар на ценни книжа, при определяне на данъчния финансов резултат:

1. счетоводният финансов резултат се намалява с печалбата, определена като положителна разлика между продажната цена и документално доказаната цена на придобиване на тези ценни книжа, и
2. счетоводният финансов резултат се увеличава със загубата, определена като отрицателна разлика между продажната цена и документално доказаната цена на придобиване на тези ценни книжа.

Извън случаите на реализирани доходи от сделки с акции на публични дружества, търгуеми права на акции на публични дружества и дялове на колективни инвестиционни схеми, извършени на регулиран български пазар на ценни книжа, доходите от ценни книжа и дялове се включват в счетоводния финансов резултат на ЮЛНЦ и подлежат на облагане с корпоративен данък.

62. Когато ЮЛНЦ получава финансираня във валута, отразяват ли се валутните разлики върху формирането на финансовия резултат?

Финансиране в чуждестранна валута се вписва в левове при първоначалното му счетоводно отразяване, като към сумата в чуждестранна валута се прилага централният курс на БНБ към датата на сделката (НСС 21, т. 3.1). Датата на плащането обаче, т. е. постъпването на средствата по банковата сметка на ЮЛНЦ, може да е по-късна от датата на договора за финансиране, в резултат на което междуременно може да е настъпила промяна във валутния курс – курсова разлика. Съгласно т. 4.2 от НСС 21 тази разлика следва текущо да се отразява като приход, съответно разход. Съгласно чл. 34, ал. 2 от ЗКПО финансовият резултат не се преобразува с начислените

приходи и разходи, представляващи валутни разлики, т. е. валутните разлики се отразяват като текущ приход или разход за целите на данъчното облагане по ЗКПО.

Отново обаче следва да се направи разграничение между случаите, в които валутните разлики произтичат от средства от стопанската дейност и случаите, в които валутните разлики са резултат от нестопанската дейност. Така например, валутните разлики, възникнали от средства по финансираня в чуждестранна валута, депозирани в банка, не следва да се отразяват на финансовия резултат за целите на облагането с корпоративен данък (Писмо на НАП изх. № 3-1295/23.03.2009 г.).

63. Как се облагат доходите от дивиденди и ликвидационни дялове?

Дивидентите и ликвидационните дялове, начислени от местни юридически лица и от неперсонифицирани дружества в полза на местни юридически лица, които не са търговци, а такива са ЮЛНЦ, се облагат с данък, който се удържа при източника и е окончателен (чл. 194 от ЗКПО).

Размерът на данъка е 5 на сто.

Данъчната основа за определяне на данъка, удържан при източника за доходите от дивиденди, е брутният размер на разпределените дивиденди. Данъчна основа за данъка, удържан при източника за доходите от ликвидационни дялове е разликата между пазарната цена на подлежащото на получаване от съответния акционер или съдружник и документално доказаната цена на придобиване на акциите или дяловете му.

64. Деклариране и внасяне на данъка при източника. Срокове

Данъкът при източника върху дивиденди и ликвидационни дялове, изплатени на ЮЛНЦ, се декларира и внася от лицата, разпределящи дивидентите/ликвидационните дялове. Ако разпределящите лица обаче не внесат данъка при източника по съответния ред, ЮЛНЦ – получател на дивидента/ликвидационния дял, е солидарно отговорно за дължимия данък.

Лицата, задължени да удържат и внасят данъка при източника по чл. 194, декларират това обстоятелство пред териториалната дирекция на НАП, където е регистриран или подлежи на регистрация платецът на дохода, чрез декларация по образец. Декларацията се подава за всяко тримесечие в срок до края на месеца, следващ тримесечието.

Платците на дивиденди и ликвидационни дялове на ЮЛНЦ, удържачи данъка при източника по чл. 194, са длъжни да внесат дължимите данъци в срок до

края на месеца, следващ месеца, през който е взето решението за разпределение на дивиденди или ликвидационни дялове.

Дължимият данък се внася в съответната териториална дирекция на Националната агенция за приходите по мястото на регистрация или където подлежи на регистрация платецът на дохода. Надвнесен данък се възстановява от териториалната дирекция на Националната агенция за приходите, в която подлежи на внасяне данъкът.

Раздел III. Облагане на социални, представителни и други разходи, направени от ЮЛНЦ

65. Кои разходи, направени от ЮЛНЦ, подлежат на данъчно облагане?

ЮЛНЦ, което извършва стопанска дейност и подлежи на облагане с корпоративен данък, е данъчно задължено лице за данъка върху разходите по чл. 204, т. 1 и т. 3 от ЗКПО в случаите, когато е направило представителни разходи, свързани с дейността и разходи, свързани с експлоатацията на превозни средства, когато с тях се осъществява управленска дейност. ЮЛНЦ е данъчно задължено лице за данъка върху разходите за частта от разходите, относима към стопанската дейност.

Освен това ЮЛНЦ, което е работодател или възложител по договори за управление и контрол, независимо дали извършва стопанска дейност или не, е данъчно задължено лице по реда на чл. 204, т. 2 от ЗКПО за данъка върху социалните разходи, предоставени в натура на служителите или на управителите, наети по договори за управление и контрол. Такива разходи са например: разходи за социални придобивки, изброени в чл. 294 от Кодекса на труда, извършени по определения в закона ред, разходи за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и допълнително здравно осигуряване, разходите за застраховка „Живот“ и разходите за ваучери за храна, когато ваучерите са издадени по предвидения в закона ред.

Ако социалните разходи са направени не в натура, а в пари, същите не се облагат с данък върху разходите, а се облагат в лицата, които са ги получили по реда на ЗДДФЛ, за месеца, в който са ги получили. Разходът и данъкът върху него се признават за данъчни цели в годината на начисляване и не формират данъчна временна разлика.

66. Ако ЮЛНЦ не извършва стопанска дейност, трябва ли да плаща данък върху разходите? Трябва ли да се подава данъчна декларация в този случай?

ЮЛНЦ, което не извършва стопанска дейност, но в качеството си на работодател или възложител по договори за управление и контрол извършва социални разходи за своите служители и управители, е задължено за данъка върху тези социални разходи и следва да подаде ГДД по ЗКПО, независимо че не извършва стопанска дейност. Ако обаче ЮЛНЦ не извършва стопанска дейност и в качеството си на работодател не извършва социални разходи, то не дължи данък върху разходите и не подава ГДД.

67. Как се изчислява дължимият данък върху социалните разходи?

Данъчната ставка за данъка върху разходите е 10 на сто.

За социалните разходи в натура данъчната основа е размерът на начислените разходи, намалени с приходите, свързани с тези разходи, за съответния месец.

За социалните разходи за допълнително социално осигуряване и застраховка „Живот“ данъчната основа е превишението над 60 лв. за всяко наето лице на месец. Ако обаче ЮЛНЦ има, към момента на начисляване на разходите, подлежащи на принудително изпълнение, публични задължения (напр. за данъци и задължителни осигуровки), с данък върху разходите се облага целият размер на начислените социални разходи.

За социалните разходи за ваучери за храна, данъчната основа е отново превишението над 60 лв. за всяко лице на месец. Ако обаче не са спазени условията за разходи за ваучери за храна, размерът на облагаемата основа е целият размер на начислените разходи.

Данъчната основа за определяне на данъка върху разходите е сборът от месечните основи.

Ако разходът на човек е под 60 лв. на месец и са спазени условията за ваучери за храна, данък върху социалните разходи не се дължи и следователно, ако не се извършва стопанска дейност, ЮЛНЦ не следва да подава ГДД.

68. Възможно ли е да има освобождаване от облагане на социалните разходи и при какви условия?

Не се облагат с данък социалните разходи по чл. 204, т. 2, буква „а“ в размер до 60 лв. месечно за всяко наето лице, когато данъчно задължените лица нямат подлежащи на принудително изпълнение публични задължения към момента на извършване на разходите. В необлагаемата сума от 60 лв. се включват всички разходи по чл. 204, т. 2, б. „а“. Т. е. не е възможно да се правят необлагаеми разходи в размер 60 лв. месечно за доброволно пенси-

онно осигуряване и още 60 лв. месечно за застраховка „Живот“ например, а общият разход в размер до 60 лв. месечно за лице е необлагаем.

Не се облагат с данък разходите за ваучери за храна в размер до 60 лв. месечно за лице. Разходите за ваучери не се добавят към разходите за допълнителни осигуровки/застраховка „Живот“. Следователно за едно лице може да се ползва облекчението за необлагаеми разходи в размер до 60 лв. месечно за ваучери за храна плюс общо до 60 лв. месечно за някой или за всички от разходите по чл. 204, ал. 2, б. „а“ от ЗКПО (допълнителни пенсионни и здравни осигуровки и/или застраховка „Живот“).

Разходите за ваучери за храна до 60 лв. месечно за едно лице не се облагат с данък, когато са налице едновременно следните условия:

- Договореното основно месечно възнаграждение на лицето в месеца на предоставяне на ваучерите е не по-малко от средномесечното договорено основно възнаграждение на лицето за предходните 3 месеца;
- Данъчно задълженото лице няма подлежащи на принудително изпълнение публични задължения към момента на предоставяне на ваучерите;
- Ваучерите са предоставени на данъчно задълженото лице от лице, получило разрешение за осъществяване на дейност като оператор от министър на финансите въз основа на конкурс.

Не се облагат с данък социалните разходи за транспорт на работниците и служителите и лицата, наети по договор за управление и контрол, от местоживеенето до местоработата и обратно, освен когато транспортът е осъществен с лек автомобил или по допълнителни автобусни линии.

Не се облагат с данък социалните разходи за транспорт на работниците и служителите и лицата, наети по договор за управление и контрол, от местоживеенето до местоработата и обратно и когато транспортът на работниците и служителите се осъществява с лек автомобил до трудно достъпни и отдалечени райони и без извършването на разхода данъчно задълженото лице не може да осигури осъществяването на дейността си.

69. Какво представляват представителните разходи и в кои случаи те подлежат на данъчно облагане?

Представителните разходи не са дефинирани в ЗКПО. Ето защо те следва да се схващат в техния общо употребим смисъл.

ЮАНЦ ще бъде задължено за данъка върху представителните разходи, когато осъществява стопанска дейност и представителните разходи са свързани със стопанската дейност. Ако представителните разходи не са

свързани със стопанската дейност на ЮЛНЦ, те не се признават за данъчни цели, а данък върху тези разходи не се дължи.

70. Ако сдружение плати официална вечеря на членовете на УС със средства от членски внос, тези разходи ще подлежат ли на облагане?

Не. В този пример разходът за вечеря първо не е представителен, защото вечерята е само за членовете на УС, и второ, разходите са за сметка на членския внос, т. е. не са свързани с приходи от стопанска дейност. Следователно ЮЛНЦ не дължи данък върху представителните разходи.

71. Как се изчислява дължимият данък върху представителните разходи?

Данъчната основа за данъка върху представителните разходи, свързани със стопанската дейност, са начислените разходи през даден месец. Ставката на данъка е 10 на сто.

72. ЮЛНЦ дължи ли данък върху разходите, свързани с поддържане, ремонт и експлоатация на превозни средства? Как се изчислява размерът на данъка?

По принцип този данък се дължи от лицата, които осъществяват стопанска дейност, за тази част от техните разходи, която не е свързана с дейността по занятие (стопанската дейност), а с дейността по управление. Дори и при ЮЛ търговци е трудно да се разграничи употребата на автомобилите за основната дейност от употребата им за управленската. Ето защо за ЮЛНЦ ще е още по-трудно да се разграничат разходите за автомобили, свързани с управленската, а не със стопанската дейност на ЮЛНЦ, което осъществява такава. Така например, ако ЮЛНЦ има печатница и нейният управител е и управител на ЮЛНЦ, разходите по автомобила, който този управител ползва за дейности, различни от доставката на хартия и мастило или от разнасянето на брошури например, биха подлежали на облагане с данък върху разходите.

Разходите за поддръжка, ремонт и експлоатация на превозни средства са дефинирани в т. 39 от §1 от ДР на ЗКПО. Това са пряко свързаните с поддръжката, ремонта и експлоатацията на превозните средства счетоводни разходи за:

- а) горива, гориво-смазочни материали и други консумативи;
- б) резервни части;
- в) труд за ремонт, включително за бояджийски и тенекеджийски услуги;

- з) технически прегледи и паркинг;
- г) козметика и аксесоари.

Данъчната основа за определяне на данъка са начислените през календарната година разходи за поддръжка, ремонт и експлоатация на превозни средства, намалени с начислените приходи от застрахователни обезщетения, свързани с превозното средство, до размера на извършените разходи за ремонт, за които се отнася обезщетението.

Когато с превозни средства се извършва едновременно дейност по занятие и управленска дейност, при определяне на данъчната основа:

- разходите за експлоатация се отнасят към управленската дейност на базата на изминатите за тази дейност километри през календарната година;
- разходите за поддръжка и ремонт се отнасят към управленската дейност на базата на изминатите за тази дейност километри към общите изминати километри от съответното превозно средство за календарната година.

Когато основата за облагане е отрицателна величина, тя се приспада последователно от данъчната основа за следващите години.

73. Деклариране и внасяне на данъка върху разходите. Срокове

Данъкът върху разходите се декларира с ГДД, която се подава до 31 март на следващата година. Данъкът се внася от задължените ЮЛНЦ до 31 март на следващата година.

74. Ако ЮЛНЦ наеме по граждански договор чуждестранен експерт/чуждестранна фирма, дължи ли някакви данъци за платеното възнаграждение?

Ако възнаграждението, което получава чуждестранният експерт, е платено за извършена техническа услуга, то на основание чл. 195, ал. 1 във връзка с чл. 12 от ЗКПО ЮЛНЦ е длъжно да удържи данък при източника, който е окончателен. Данък се дължи, независимо дали средствата за възнаграждението са от нестопанската или от стопанската дейност на ЮЛНЦ.

Съгласно дефиницията на § 1, т. 9 от ДР на ЗКПО под техническа услуга се разбира предоставянето на всякакъв вид консултантски услуги, както и инсталирането на дълготрайни материални активи.

75. Как се изчислява в този случай гължимият ганък?

Данъкът при източника се начислява и удържа върху брутната сума на възнагравдението и се внася в бюджета в срок до края на месеца, следващ тримесечието на начисляването на възнагравдението.

Повечето спогодби за избягване на двойното ганъчно облагане (СИДДО), сключени от България, обаче предвиждат освобождаване от този ганък в България. Това освобождаване не се прилага автоматично по силата на СИДДО. Ако възнагравдението, изплатено на това лице в рамките на една година, не надхвърли 500 000 лв., за да приложи освобождаване по СИДДО, ЮАНЦ следва да се снабди от получателя на дохода с удостоверение за местно лице за ганъчни цели на другата гържава, издадено от ганъчната администрация на тази друга гържава, както и с погписана от лицето декларация за действителен притежател на този доход.

За случаите на възнагравдение над прага от 500 000 лв. (макар и по-скоро теоретични) се следва специална процедура за получаване на разрешение за прилагане на СИДДО от НАП по реда на чл. 135 и следващите от ДОПК.

Ако ЮАНЦ не удържи ганъка при начисляване на възнагравдението, то е солидарно отговорно с чуждестранния експерт за този ганък. Ако ЮАНЦ поеме този ганък за своя сметка, то тогава разходът за ганъка при източника няма да се признае за целите на корпоративния ганък.

Авансовите плащания не подлежат на облагане с ганък при източника.

76. Удостоверение за удържан ганък върху доходите на чуждестранни лица

Чуждестранното лице, за чиято сметка е удържан ганъкът при източника, има право да иска от НАП издаване на удостоверение за платения ганък. Целта е на база на това удостоверение да иска кредитиране с размера на платения в България ганък (или освобождаване от ганък) на подобни ганъци, които гължи в гържавата, на която е местно лице. Следва обаче да се има пред вид, че ако СИДДО предвижда, че възнагравдението за консултантски услуги подлежи на облагане в другата гържава, а в България е удържан ганък, то тогава другата гържава може да откаже на консултанта кредитиране (освобождаване) на ганъка, удържан в България.

77. Деклариране и внасяне на ганъка

ЮАНЦ, задължено да удържи и внесе ганъка при източника, подава 3-месечна декларация до края на месеца, следващ тримесечието.

Данъкът се внася в бюджета в срок до края на месеца, следващ тримесечието на начисляването.

ЮЛНЦ са задължени да подават и годишна декларация, в която да декларират случаите, за които са приложили СИДДО по облекчената процедура. На деклариране до 31 март на следващата година подлежат размерът на освободения от данък при източника доход по СИДДО и размерът на облекчението.

78. Има ли ЮЛНЦ задължение да внася данък, когато плаща наем за ползване на офис?

ЮЛНЦ са задължени да внасят данък върху платения наем, ако наемодателят им е чуждестранно лице или местно физическо лице. Данъкът се удържа при плащането на наема и е в размер 10 на сто върху платената сума, като се приспадат 10 на сто нормативно признати разходи. Удържаният данък се внася до края на месеца, следващ тримесечието, през което е начислен разхода за наем.

ЮЛНЦ, което плаща наема и внася данъка, е задължено да издава за изплатения наем и за удържания данък „Сметка за изплатени суми“ и „Службена бележка“ по образци, които предоставя на наемодателя.

ЮЛНЦ, платци на наеми на физически лица, следва да ги включват в справката по чл. 73, ал. 1 от ЗДДФЛ, за изплатените доходи на физически лица през данъчната година.

79. Как се третира разходите за командировки?

За целите на облагането с корпоративен данък на ЮЛНЦ се признават счетоводните разходи за пътуване и престой на физически лица, които са в трудови правоотношения с ЮЛНЦ или са наети от него по извънтрудови правоотношения, включително на управители, членове на управителни и контролни органи на ЮЛНЦ, когато пътуването и престоят са извършени във връзка със стопанската дейност на ЮЛНЦ (чл. 33, ал. 1 от ЗКПО).

Ето защо разходите, свързани с командироването на добровolec, нает по граждански договор, доколкото най-вероятно няма да са свързани със стопанската, а с нестопанската дейност на ЮЛНЦ, не би следвало да се признават при определяне на данъчната основа по ЗКПО, а следва да се признаят като счетоводен разход срещу съпоставимите приходи от нестопанската дейност.

За целите на ЗКПО чл. 33 не поставя ограничение за размера на разходите за пътуване и престой. Изисква се обаче тези разходи да са свързани със стопанската дейност и да са документално обосновани. Ето защо дневните пари например могат да превишават размерите, предвидени в Наредбата за командировките в страната и Наредбата за служебните командировки в страната и чужбина, ако размерът им е документално обоснован и пътуването е свързано с дейността.

Следва обаче да се има пред вид, че когато дневните пари надвишат гвукратния размер, определен по цитираните наредби, превишението представлява доход за лицето, наето по трудово правоотношение, който доход подлежи на облагане по ЗДДФЛ. Превишението следва да се включи в облагаемия доход, начислен за съответния месец на работника или служителя.

Данъкът по ЗДДФЛ в тези случаи е в размер 10 % и се удръжа от ЮЛНЦ при изплащане на дохода, ако лицето, което получава дохода, не е самоосигуряващо се лице. Данъкът се внася до 25-о число на месеца, следващ месеца, през който данъкът е удръжан.

ЧАСТ III. ДАНЪЧНО ТРЕТИРАНЕ НА ДАРЕНИЯТА

80. Как се доказва направено, съответно получено от ЮЛНЦ дарение пред органите на НАП?

Дарението е правна сделка, по силата на която дарителят преотстъпва веднага и безвъзмездно имуществено право на надарения, а той го приема. Дарението е уредено в чл. 225–227 от Закона за задълженията и договорите. Съществено при дарението е, че то е безвъзмезден договор, т. е. отсъства насрещен еквивалент на подареното.

Законът не изисква никаква форма за действителност на договора за дарение, освен ако предмет на дарението не е недвижим имот или автомобил например. В първия случай, за да е валидно дарението, е необходимо то да е извършено чрез нотариален акт, а във втория случай – чрез писмен договор с нотариална заверка на подписите на страните.

За доказване на договорите за дарение следва да се имат предвид и разпоредбите на Гражданският процесуален кодекс, съгласно които за доказването на договори на стойност над 5000 лв. не се допускат свидетелски показания. Следователно за доказване на даренията могат да се използват и свидетелски показания, освен ако сумата или стойността на дарението не надхвърля 5000 лв. На практика обаче, макар и да няма изискване за форма за доказване на даренията, подходът на органите на НАП е изключително формален. Ето защо се препоръчва всяко дарение да бъде максимално подробно документирано чрез писмен документ, в който се индивидуализират подробно страните и предмета на дарението.

81. Възможно ли е да се сключи договор за регулярно дарителство?

Не. Такъв договор би бил нищожен. Съгласно Закона за задълженията и договорите обещанието за дарение не произвежда действие, а договор за дарение на бъдещо имущество е нищожен.

82. Трябва ли ЮЛНЦ да открие отделна/специална сметка, по която да постъпват направените дарения?

Такова изискване няма. Все пак е препоръчително да се откриват специални сметки за набране на даренията. Така от една страна ще се улесни контролът върху разходването на набраните средства за обявените цели, а от друга органите на НАП ще могат по-лесно да разграничат средствата от дарения от приходите от стопанска дейност, ако има такива.

83. Ако ЮЛНЦ използва получените гарения за цели, различни от декларираните, има ли някакво ограничение за това?

По принцип правила за разходването на средствата на ЮЛНЦ са предвидени единствено по отношение на ЮЛНЦ, регистрирани в обществена полза. Законът за ЮЛНЦ предвижда, че тези лица могат безвъзмездно да разходват имущество и да осъществяват дейността, насочена за постигане на целите, определени по реда на този закон.

Подборът на лицата и начинът на тяхното подпомагане от ЮЛНЦ за осъществяване на общественополезна дейност се извършват в зависимост от целта и финансовите възможности на юридическото лице с нестопанска цел съгласно обявения ред и правилата за осъществяване на дейността му. Информацията за реда, по който се извършва подборът, е общодостъпна и се вписва в Централния регистър.

В определени случаи се изисква мотивирано решение за разходване на средства, прието с квалифицирано мнозинство на върховния орган на ЮЛНЦ. Така например за безвъзмездно разходване на имуществото на ЮЛНЦ за осъществяване на общественополезна дейност е необходимо мотивирано решение, взето от върховния орган на организацията с мнозинство 2/3 от всички негови членове, когато е в полза на:

1. лица от състава на другите му органи и техните съпрузи, роднините им по права линия – без ограничение, по сребрена линия – до четвърта степен, или по сватовство – до втора степен включително;
2. лица, били в състава на управителните му органи до 2 години преди датата на вземане на решението;
3. юридически лица, финансирали организацията до 3 години преди датата на вземане на решение;
4. юридически лица, в които посочените лица в т. 1 и 2 са управители или могат да наложат или възпрепятстват вземането на решения;
5. политически партии, в ръководните и контролните органи на които участват членове на ръководни и контролни органи на юридическите лица с нестопанска цел.

ЮЛНЦ за осъществяване на общественополезна дейност не може да сключва сделки с лицата по т. 1, както и с юридически лица, в които посочените лица са управители или могат да наложат или възпрепятстват вземането на решения, освен ако сделките са в очевидна полза на ЮЛНЦ за осъществяване на общественополезна дейност или са сключени при общи условия, които са публично обявени.

84. Ако организация набира дарения по електронен път (e-raw), трябва ли да представя документи пред НАП, които доказват, че набраните средства са от дарения?

Да. Органите на НАП имат право да изискват всякакви доказателства, че получените суми са от дарения. Ето защо при набиране на дарения по електронен път би било удачно да съществува възможност за дарителя да изпрати имейл за потвърждаване на дарението с трите си имена, ЕГН и адрес на електронна поща. Разбира се, трябва да бъдат предоставени и съответните гаранции от страна на ЮЛНЦ за защита на личните данни на дарителите.

85. Ако ЮЛНЦ има каса за събиране на дарения, как следва документално да се оформи тази дейност и получените средства? От данъчна гледна точка има ли значение дали ЮЛНЦ е в обществена или в частна полза?

Много често ЮЛНЦ набират дарения чрез използване на каси, като обикновено сумите са в незначителен размер, но пък дарителите са много на брой. В тези случаи би било удачно да се изготвят от ЮЛНЦ дневници/книги на дарителя, в които лицата да вписват своите имена и сумата с оглед на улесняване на контрола от органите по приходите. От гледна точка на признаване на данъчната преференция за дарителя може да се издава „Удостоверение на дарителя“ или квитанция за извършено дарение с наименованието, адреса, печата и БУЛСТАТ на ЮЛНЦ, както и подпис на лицето, което го представява, а също и вписана сумата, която се дарява, като се запазва един екземпляр и от ЮЛНЦ. Също така би могло да се изготвя двустранен протокол за извършено, съответно прието дарение, с който страните и предметът на дарението да бъдат подробно индивидуализирани.

Чл. 23, т. 4 от ЗДДФЛ изисква като условие за ползване на данъчните облекчения за дарение по този закон да се предоставят копия на документи, удостоверяващи, че дареното лице е от изброените в чл. 22 и че предметът на дарението е получен – за данъчното облекчение по чл. 22.

От гледна точка на ЮЛНЦ, за да се документират приходите от набраните по този начин дарения, би било удачно да се състави протокол от комисиия, която е установила постъпилите по този начин суми.

От данъчна гледна точка, документирането на дарения в полза на ЮЛНЦ в частна и обществена полза не би следвало да се различава.

86. Има ли предвидени облекчения за дарения на ЮЛНЦ, кой може да ги ползва и как?

ЗКПО и ЗДДФЛ предвиждат данъчни облекчения за дарители ЮЛ и ФЛ по формата на намаление на облагаемата основа с разходите за дарение до оп-

ределен размер. За да се ползват тези данъчни облекчения, даренията трябва да бъдат направени в полза на организации и лица, изчерпателно изброени в закона при спазване на определени условия.

87. Облекчения за дарители – юридически лица

Съгласно чл. 31 от ЗКПО на задължените за корпоративния данък ЮЛ се признават счетоводни разходи за дарения в общ размер до 10 на сто от положителния счетоводен финансов резултат (счетоводната печалба), когато разходите за дарения са направени в полза на:

- здравни и лечебни заведения;
- специализирани институции за предоставяне на социални услуги съгласно Закона за социално подпомагане, както и на Агенцията за социално подпомагане и на фонд „Социално подпомагане“ към министъра на труда и социалната политика;
- специализирани институции за деца съгласно Закона за закрила на детето, както и на домове за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа съгласно Закона за народната просвета и домове за медико-социални грижи за деца съгласно Закона за лечебните заведения;
- детски ясли, детски градини, училища, висши училища или академии;
- бюджетни предприятия по смисъла на Закона за счетоводството;
- регистрирани в страната вероизповедания;
- специализирани предприятия или кооперации на хора с увреждания, вписани в регистъра по чл. 29 от Закона за интеграция на хората с увреждания, както и в полза на Агенцията за хората с увреждания;
- хора с увреждания, както и за технически помощни средства за тях;
- лица, пострадали при бедствия по смисъла на Закона за защита при бедствия, или на семействата им;
- Българския Червен кръст;
- социално слаби лица;
- деца с увреждания или без родители;
- културни институти или за целите на културния, образователния или научния обмен по международен договор, по който Република България е страна;
- юридически лица с нестопанска цел, регистрирани в Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за общественополезна дейност, с изключение на организации, подпомагащи културата по смисъла на Закона за меценатството;
- Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“;

- комуни за лечение на наркозависими, както и на наркозависими лица за тяхното лечение;
- УНИЦЕФ.

В по-голям размер, до 50 на сто от счетоводната печалба, се признават разходи за дарения, направени в полза на център „Фонд за лечение на деца“, Център „Фонд за асистирана репродукция“.

Данъчният закон насърчава и меценатството, като признава счетоводните разходи за безвъзмездно предоставената помощ при условията и по реда на Закона за меценатството в размер до 15 на сто от счетоводната печалба.

В пълен размер се признават разходите за дарения на компютри и периферни устройства за тях, които са произведени до една година преди датата на дарението, направени в полза на български училища, включително висши училища.

Следва да се има пред вид обаче, че общият размер на признатите разходи за дарения, изброени по-горе, не може да превишава 65 на сто от счетоводната печалба.

Ако при проверка или ревизия от НАП се установи, че с дарението се облагодетелстват пряко или косвено ръководителите, които го отпускат, или тези, които се разпореждат с него, или са налице доказателства, че предметът на дарението не е получен, разходът за дарение няма да бъде признат и ще формира постоянна положителна данъчна разлика, т. е. никога няма да бъде признат за данъчни цели. Това означава че ще трябва да се заплати данък от 10 % върху размера на дарението или частта от дарението, с която е намален финансовият резултат.

За всички случаи на дарение извън изброените в чл. 31 от ЗКПО разходите за дарение не се признават и формират постоянна положителна данъчна разлика.

В Приложение 1 на ГДД по ЗКПО е предвидена специална Справка 1, в която се оповестяват направените разходи за дарения по чл. 31 и лицата, в чиято полза са направени даренията.

88. Облекчения за дарители – физически лица

Законодателят е следвал аналогичен подход и при данъчните облекчения за дарители – физически лица (чл. 22 от ЗДДФЛ). Условията са аналогични с тези по чл. 31 от ЗКПО, но съществуват и някои различия. Основната разлика обаче е, че за физическите лица законът допуска в общия случай признава-

не на разход за дарение до 5 на сто от общата сума на данъчните основи по ЗДДФЛ. Това облекчение се допуска за дарения в полза на:

- здравни заведения по чл. 21, ал. 2, т. 1–3 от Закона за здравето;
- лечебни заведения;
- специализирани институции за предоставяне на социални услуги съгласно Закона за социално подпомагане, както и на Агенцията за социално подпомагане и на Фонд „Социална закрила“ към министъра на труда и социалната политика;
- специализирани институции за деца съгласно Закона за закрила на детето, както и на домове за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа, съгласно Закона за народната просвета;
- детски ясли, детски градини, училища, висши училища или академии;
- бюджетни предприятия по смисъла на Закона за счетоводството;
- регистрирани в страната вероизповедания;
- специализирани предприятия или кооперации на хората с увреждания, вписани в регистъра по чл. 29 от Закона за интеграция на хората с увреждания, както и в полза на Агенцията за хората с увреждания;
- Българския Червен кръст;
- културни институти, читалища, както и за целите на културния, образователния или научния обмен по международен договор, по който Република България е страна;
- юридически лица с нестопанска цел, регистрирани в Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност, с изключение на организации, подпомагащи културата по смисъла на Закона за меценатството;
- фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“;
- комуни за лечение на наркозависими;
- УНИЦЕФ.

Даренията за култура се насърчават с признаване на разход до 15 на сто. Признаваният разход за дарение е до 50 на сто, когато дарението е в полза на Център „Фонд за лечение на деца“ и/или Център „Фонд за асистирана репродукция“. Както и за ЮЛ, общият размер на данъчното облекчение за дарения не може да превишава 65 на сто от сумата от годишните данъчни основи на ФЛ.

По принцип данъчните облекчения по ЗДДФЛ се ползват с подаване на годишна данъчна декларация по чл. 50, към която се прилагат копия на документи, удостоверяващи, че дареното лице е от изброените в чл. 22 и че предметът на дарението е получен.

За гата на извършване на гарението се смята гатата на придобиване на гарението от гареното лице по смисъла на чл. 11 от ЗДДФЛ.

Съгласно чл. 49 от ЗДДФЛ за лицата, които работят само по трудово правоотношение, данъчното облекчение за гарение може да се ползва и чрез работодателя, при изчисляване на годишния размер на дължимия данък, при условие че работникът/служителят предоставя на своя работодател в срок от 30 ноември до 31 декември на данъчната година копия на документи, удостоверяващи, че нагареното лице е от изброените в чл. 22 на ЗДДФЛ и че предметът на гарението е получен.

89. Как се определя размерът на облекчението, което може да се ползва?

Размерът на облекчението е предвиден в закона. В общия случай финансовият резултат на юридическо лице гарител може да се намали с разходи за позволените гарения в размер до 10 на сто от счетоводната печалба (15 на сто, 50 на сто в останалите случаи). Като цяло обаче признатите разходи за гарение не могат да превишават 65 на сто от счетоводната печалба.

На физическо лице гарител се признават разходи за позволените гарения в общия случай до 5 на сто от всички данъчни основи, като отново общият размер на разходите за гарения не може да превишава 65 на сто от сумата на всички данъчни основи.

Пример:

Физическо лице, което работи по граждански договор има облагаем доход за 2014 г. в размер 10 000 лв. след приспадане на нормативно признатите разходи и на задължителни и доброволни осигурителни вноски (пенсионните, здравни и други осигуровки, които лицето е задължено да прави по закон за своя сметка и евентуално на вноски за допълнително доброволно пенсионно, здравно осигуряване или премии по застраховки „Живот и рента“ и застраховки Живот, свързани с инвестиционен фонд). Това лице няма други доходи, напр. от трудово правоотношение или наем и т.н., т. е. сборът от облагаемите основи за него са единствено тези 10 000 лв. С оглед на коментираните разпоредби това лице може да ползва облекчение за гарение на стойност максимум 500 лв. (5% x 10 000 лв.) в полза на ЮЛНЦ, регистрирано в обществена полза. На следващо място това физическо лице може да направи гарение в полза на център „Фонд за лечение на деца“ в размер не повече от 5000 лв. (5% x 10 000 лв.). И на трето място физическото лице може да се възползва от правото си да направи гарение за култура в размер, който не може да превиши 15 на сто от облагаемата основа, т. е. 1500 лв. (15% x 10 000 лв.).

В конкретния пример разходите за гарения възлизат на 7000 лв. Както и в хипотезите по ЗКПО, така и тук обаче общият размер на разходите за гарения не може да надвишава 65 на сто от облагаемия доход. В нашия пример разходите за гарение не могат да надвишат 6500 лв. (65% x 10 000 лв.). Следователно лицето следва да изчисли дължимия годишен данък върху облагаема основа в размер на 3500 лв. (10 000 – 6500), а не върху 3000 лв. (10 000 – 7000).

90. Може ли, ако гарението надвишава 10%, съответно 5% за физически лица, да се приспадне гарението в следващи години?

ЗКПО и ЗДДФЛ не предвиждат възможност за приспадане през следващи години на превишение на гарението над определения лимит.

91. Ако български гражданин или фирма направят гарение на чуждестранна неправителствена организация, може ли и при какви условия да ползват данъчни облекчения в България?

За да премахне дискриминацията по отношение на бенефициентите на гарения и с оглед правилата на Общия европейски пазар, в сила от 1 януари 2010 г., законодателят допусна ползването на облекчения и за гарения, направени в полза на идентични или сходни на изброените в чл. 31, ал. 1–4 от ЗКПО и чл. 22, ал. 1 от ЗДДФЛ лица, установени в или граждани на друга страна член на Европейския съюз или на държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

Отново обаче нормите на двата закона, макар и да се отнасят за идентични случаи и да имат една и съща цел, не са синхронизирани. ЗКПО например изисква, за да се признае направеният разход за гарение в полза на тези лица, лицето, направило гарението, да притежава официален легализиран документ, удостоверяващ статута на получателя на гарението, издаден или заверен от компетентен орган на съответната чужда държава и неговия превод на български език, извършен от заклет преводач. ЗДДФЛ не поставя такова изискване, но на практика може да се предполага, че органите на НАП ще прилагат това изискване и към физическите лица на база правомощията им да изискват доказателства за направеното гарение.

92. Ако чуждестранен гражданин или организация направи гарение на българско ЮАНЦ, дължи ли то някакви данъци за полученото гарение?

В този случай ЮАНЦ ще дължи данък гарение по ЗМДТ, освен ако не е регистрирано в обществена полза или не получава субсидии от държавния бюджет (виж Част V).

93. Ако гарението не е в пари, как се преценява каква е неговата стойност?

ЗДДФЛ изисква, когато гарението е в непарична форма, неговият размер да се определи по цената на придобиване, отразена в документите за придобиване на предмета на гарението от гарителя, ако придобиването е станало до три месеца преди датата на гарението. В останалите случаи размерът на гарението е пазарната цена към датата на предоставяне на предмета на гарението. За дата на извършване на гарението се смята датата на придобиване на гарението от гареното лице.

По ЗКПО стойността на гарението е размерът на отчетения разход за направеното гарение.

94. Как се прави на практика оценка на стойността на гарението в непарична форма?

Ако гарението се прави от физическо лице, което е придобило предмета на гарението до три месеца преди датата на гарението, следва да се вземат предвид документите за придобиване на предмета на гарението. Като пример за такъв документ може да се посочи фактура. В този случай стойността на гарението ще бъде цената, посочена във фактурата, издана на гарителя при придобиването на стоката.

В случай че физическо лице е придобило предмета на гарението повече от три месеца преди датата на гарението, следва да се използва пазарната цена. Тази цена е сумата (без ДДС и акцизи), която би била платена при същите условия за идентична или сходна стока или услуга по сделка между лица, които не са свързани. За да се определи пазарната цена, следва да се приложи някой от методите за определяне на пазарни цени, посочени в Наредба Н-9 от 14 август 2006 г., издана от Министерство на финансите. Например ако предмет на гарението е стока или услуга, която гарителят нормално продава на несвързани лица, в общия случай тази цена може да се ползва за пазарна.

Ако гарението се прави от юридическо лице и стойността на гарението следва да се определи съгласно ЗКПО, то следва да се вземе предвид размерът на отчетения разход за направеното гарение съгласно приложимите счетоводни стандарти.

ЧАСТ IV. ДАНЪЧНО ТРЕТИРАНЕ НА ЮЛНЦ ПО ЗДДС

95. Кои лица са данъчно задължени по ЗДДС?

Съгласно ЗДДС данъчно задължено е всяко лице, което извършва независима икономическа дейност, независимо от целите и резултатите от тази дейност.

Като примери за независима икономическа дейност могат да бъдат посочени:

- Дейността на производители, търговци и лица, предоставящи услуги;
- Упражняването на свободна професия;
- Всяка дейност, осъществявана редовно или по занятие срещу възнаграждение;
- Експлоатацията на материално или нематериално имущество с цел получаване на редовен доход от него (например отдаване под наем на недвижим имот).

В ЗДДС изрично е посочено, че не се счита за независима икономическа дейност:

- Дейността, осъществявана от физически лица по трудово правоотношение или по правоотношение, приравнено на трудово;
- Дейността на физическите лица, които не са еднoлични търговци, за осъществяването от тях дейност, уредена в закон, по управление и контрол.

В определени от закона случаи гържавата и гържавните и местните органи също се считат за данъчно задължени лица.

Важно е да се има предвид, че данъчно задължено лице, което извършва и освободени доставки и/или доставки или дейности извън рамките на независимата икономическа дейност, както и данъчно незадължено юридическо лице, регистрирано за целите на данък върху добавената стойност, са данъчно задължени лица за всички получени услуги.

96. При какви условия ЮЛНЦ са длъжни да се регистрират по ДДС?

Местните ЮЛНЦ подлежат на задължителна регистрация по ЗДДС в следните случаи:

- При достигане на облагаем оборот от 50 000 лв. в рамките на 12 последователни месеца. В облагаемия оборот не се включват освободените доставки;
- При осъществяване на вътребщностни придобивания на стойност над 20 000 лв.

Следва да се имат предвид и следните задължения за регистрация по ЗДДС за доставки на услуги, данъкът за които е изискуем от получателя:

- При доставка на услуги с място на изпълнение на територията на държава членка, при което данъкът е дължим от получателя (например доставка на консултантска услуга от ЮЛНЦ, установено в България, на данъчно задължено лице, установено в Германия);
- При получаване на услуги, когато доставчикът е данъчно задължено лице, което не е установено в България, и доставката е с място на изпълнение в страната, при което данъкът е дължим от получателя. Важно е да се има предвид, че в този случай доставчикът може да е установен във всяка чужда държава, т. е. не само в ЕС. Като пример може да се посочи случаят, когато фирма от САЩ предоставя рекламни услуги на българско ЮЛНЦ. Друг пример е, когато ЮЛНЦ кани чуждестранен експерт, който е данъчно задължено лице (извършва независима икономическа дейност), да изнесе лекция в България;
- Важно е да се уточни, че данъчно задължено лице, регистрирано на първото основание (т. е. при доставка на услуги), се счита за регистрирано и за второто основание и обратното, т. е. не възниква задължение за две отделни регистрации в тези две хипотези. Ако обаче за лице, което е регистрирано на някое от тези две основания, възникне задължение за регистрация на друго основание (например при достигнат облагаем оборот от 50 хил. лв. за последните 12 месеца) или за регистрация по избор, то следва допълнително да се подаде заявление за регистрация по ЗДДС на съответното основание;
- Лицата, които са регистрирани на основание доставка/получаване на услуги, както и за вътреобщностни придобивания, не начисляват ДДС за другите си доставки. Това означава, че ако за тях възникне задължение за задължителна регистрация (облагаем оборот над 50 000 лв.) или при регистрация по избор, следва да се подаде заявление за регистрация в съответните срокове.

Облагаемият оборот е сумата от данъчните основи на извършените от лицето:

- Облагаеми доставки, включително облагаемите с нулева ставка;
- Доставки на финансови услуги по чл. 46 от ЗДДС (когато са свързани с основната дейност на лицето);
- Доставки на застрахователни услуги по чл. 47 от ЗДДС (когато са свързани с основната дейност на лицето).

В облагаемия оборот се включват и получените авансови плащания във връзка с посочените по-горе доставки с изключение на получените авансови плащания, преди да възникне данъчно събитие за вътреобщностна доставка.

В облагаемия оборот не се включват:

- Доставка на дълготрайни материални или нематериални активи, използвани в дейността на лицето;
- Доставка, за която данъкът е изискуем от получателя по чл. 82, ал. 2 и ал. 3.

Пример:

През 2012 г. ЮЛНЦ закупува компютри за целите на дейността си. През януари 2014 г. се взема решение за закупуване на нови компютри, а компютрите закупени през 2012 г. да бъдат продадени. ЮЛНЦ успява да намери купувач и продава старите компютри през май 2014 г. и получава за тях 20 хил. лв. В този случай получената сума не следва да се включва в облагаемия оборот на ЮЛНЦ, тъй като става въпрос за доставка на дълготрайни материални активи, използвани в дейността на лицето.

Пример:

През юли 2014 г. ЮЛНЦ получава консултантски услуги от австрийско дружество на обща стойност 10 хил. лв. Австрийското дружество извършва услугите от офиса си във Виена. В този случай мястото на изпълнение ще е в България и ДДС ще се дължи от получателя, но платената сума няма да се включва в облагаемия оборот на лицето. Въпреки това ще възникне задължение за регистрация на основание чл. 97а от ЗДДС, без да е от значение достигнатият облагаем оборот. В този случай заявлението за регистрация по ЗДДС следва да се подаде не по-късно от 7 дни преди датата, на която данъкът за първата получена доставка става изискуем (авансово плащане или данъчно събитие). Съответно след като се регистрира по ЗДДС, ЮЛНЦ ще има задължение да самоначисли ДДС в размер на 2 хил. лв. върху дължимите 10 хил. лв. на австрийското дружество.

В посочения по-горе случай задължение за регистрация по ЗДДС на ЮЛНЦ ще възникне, дори ако чуждестранното дружество доставчик не е регистрирано за ДДС цели – достатъчно е то да бъде данъчно задължено лице, т. е. да извършва независима икономическа дейност.

В случай че австрийското дружество има офис и консултанти в България за продължителен период от време и чрез тях осъществява услуги на територията на страната, е възможно чуждестранното дружество да създаде т. нар. постоянен обект и в този случай ДДС ще се

гължи от австрийското гружество, а не от получателя на услугите. При това положение ЮЛНЦ и доставчикът на услуги следва да уточнят дали уговорената сума от 10 хил. лв. включва ДДС или данъкът ще се гължи отделно.

Пример:

ЮЛНЦ решава като част от стопанската си дейност да издава и да продава книги в България. Дейността стартира пред ноември 2013 г. и реализираните обороти от продажби на книги са както следва:

- ноември 2013 г. – 3 хил. лв.
- декември 2013 г. – 10 хил. лв.
- януари 2014 г. – 12 хил. лв.
- февруари 2014 г. – 11 хил. лв.
- март 2014 г. – 12 хил. лв.
- април 2014 г. – 15 хил. лв.
- май 2014 г. – 13 хил. лв.
- юни 2014 г. – 14 хил. лв.
- юли 2014 г. – 11 хил. лв.

В този случай гружеството ще реализира облагаем оборот и ако осъществява само тази стопанска дейност, ще достигне прага от 50 хил. лв. през април 2014 г. и следва до 14 май 2014 г. да подаде заявление за задължителна регистрация по ЗДДС.

Пример:

Като част от стопанската си дейност ЮЛНЦ започва да оказва консултантски услуги, свързани с управление на проекти на чуждестранни гружества. Дейността стартира на 1 юли 2014 г., когато е сключен договор с клиент от Италия и е приключена до 15 юли 2014 г., когато е издадена и фактурата за услугите, а плащането е осъществено на 25 юли 2014 г.

В този случай датата на данъчното събитие ще е 15 юли 2014 г., а за ЮЛНЦ ще възникне задължение за подаване на заявление за регистрация по ЗДДС не по-късно от 7 дни преди датата на данъчното събитие, т. е. не по-късно от 8 юли 2014 г.

97. Възможно ли е ЮЛНЦ да се регистрира по ДДС и без да са налице тези условия? В кои случаи това би било подходящо (доброволна регистрация)?

Всяко ганъчно задължено лице може да се регистрира по ЗДДС и преди да са възникнали условия за задължителна регистрация. Регистрацията по избор ще е подходяща в случаите, когато ЮЛНЦ очаква да извършва облагаема стопанска дейност и съответно да закупува стоки и услуги във връзка с извършването на тази дейност. След като бъде регистрирано по ЗДДС, ЮЛНЦ ще има право на ганъчен кредит по отношение на стоките и услугите, свързани с облагаемата му дейност, освен ако доброволната регистрация не е на основание чл. 100, ал. 2, т. е. за вътреобщностни придобивания. Следва да се има предвид, че лицата, които са регистрирани по избор, нямат право на deregистрация по избор в продължение на 24 месеца, считано от началото на календарната година, следваща годината на регистрация по ЗДДС.

98. Ако ЮЛНЦ, което не е регистрирано по ДДС, купи стоки за над 20 000 лева от страна от ЕС, има ли задължения за регистрация по ЗДДС?

Съгласно чл. 99 от ЗДДС на регистрация подлежи всяко ганъчно незадължено и ганъчно задължено юридическо лице, което не е регистрирано по ЗДДС на друго основание и извърши вътреобщностно придобиване на стоки, когато общата стойност на облагаемите вътреобщностни придобивания за текущата календарна година надвишава 20 000 лв. В този случай задължение за подаване на заявление за регистрация възниква не по-късно от 7 дни преди датата на възникване на ганъчното събитие за придобиването, с което общата стойност на облагаеми вътреобщностни придобивания надвиши 20 000 лв. Вътреобщностното придобиване, с което се надхвърли посочения праг, подлежи на облагане с ДДС.

Пример:

ЮЛНЦ очаква да извърши следните вътреобщностни придобивания през 2014 г.:

- 10 февруари – придобива стоки от Германия на стойност 10 000 лв.;
- 15 април – придобива стоки от Унгария на стойност 7000 лв.;
- 8 май – придобива стоки от Финландия на стойност 15 000 лв.;
- 4 юни – придобива стоки от Италия на стойност 5000 лв.

В този случай прагът от 20 000 лв. се преминава с третото вътреобщностно придобиване на стоки (от Финландия). При тази фактиче-

ска обстановка заявлението за регистрация по ЗДДС следва да се подаде не по-късно от 1 май 2014 г., т. е. 7 дни преди датата на възникване на данъчното събитие за придобиването, с което общата стойност на облагаемите вътреобщностни придобивания надвишава 20 000 лв. При това на облагане с ДДС подлежат както третото (от Финландия), така и четвъртото (от Италия) вътреобщностно придобиване на стоки.

ЮЛНЦ, което е регистрирано по ЗДДС на основание вътреобщностно придобиване и за което възникнат основания за задължителна регистрация или регистрация по избор, се регистрира по реда и в сроковете за задължителна регистрация или регистрация по избор.

99. Необходима ли е регистрация по ЗДДС при купуване на услуги от държава извън ЕС? Трябва ли в този случай ДДС да се начислява и внася от купувача? Ако лицето е регистрирано по реда на чл. 97а от ЗДДС – трябва ли да се начислява ДДС за предоставени от организацията стоки и услуги?

Всяко данъчно задължено лице, което получава услуги с място на изпълнение на територията на страната, които са облагаеми и за които данъкът е изискуем от получателя по чл. 82, ал. 2 от ЗДДС, подлежи на регистрация съгласно чл. 97а от ЗДДС. В този случай ДДС следва да се начисли от купувача и внесе от купувача. Лицата, регистрирани на основание чл. 97а от ЗДДС, нямат право на данъчен кредит за получените доставки на стоки и услуги. Същевременно за предоставените стоки и услуги тези лица не следва да начисляват ДДС. Следва да се има предвид, че ако ЮЛНЦ не извършва никаква независима икономическа дейност, то не би следвало да се счита за данъчно задължено лице по ЗДДС.

100. Каква е процедурата за задължителна и доброволна регистрация?

Процедурата за регистрация по ЗДДС предвижда подаване на заявление за регистрация в компетентната териториална дирекция на НАП. Сроковете за подаване на заявление са както следва:

- В случаите когато е достигнат облагаем оборот от 50 000 лв. – в 14-дневен срок от изтичането на данъчния период (месеца), през който е достигнат оборота;
- В случаите на доставка на услуги с място на изпълнение на територията на друга държава член – не по-късно от 7 дни преди датата, на която данъкът за доставката става изискуем (авансово плащане или данъчно събитие);

- При получаване на услуги, когато гоставчикът е ганъчно задължено лице, което не е установено в България и гоставката е с място на изпълнение в страната, при което ганъкът е дължим от получателя – не по-късно от 7 дни преди датата, на която ганъкът за гоставката става изискуем (авансово плащане или ганъчно събитие). В този случай ганъчната основа на получената услуга подлежи на облагане с ганък;
- В случаите на задължение за регистрация поради осъществяване на вътреобщностни придобивания на стойност над 20 000 лв. – не по-късно от 7 дни преди датата на възникване на ганъчното събитие за придобиването, с което общата стойност на облагаемите вътреобщностни придобивания надвиши 20 000 лв. Същевременно и вътреобщностното придобиване, с което се надхвърли посочения праг, подлежи на облагане с ДДС;
- При регистрация по избор (доброволна регистрация) лицето решава кога да подаде заявлението за регистрация.

След подаване на заявлението за регистрация органът по приходите следва да извърши проверка на основанието за регистрацията. Продължителността на тази проверка е 7 дни в зависимост от основанието за регистрацията. В срок от 7 дни от приключване на проверката органът по приходите издава акт, с който извършва или мотивирано отказва да извърши регистрацията.

В случаите на задължителна регистрация за вътреобщностни придобивания или извършване/предоставяне на услуги регистрацията следва да бъде извършена в 3-дневен срок от подаване на заявлението за регистрацията по ЗДДС.

За дата на регистрацията по ЗДДС се смята датата на връчване на акта за регистрацията.

Следва да се има предвид, че служебна регистрацията по ЗДДС може да се извърши, в случай че орган по приходите установи, че ЮЛНЦ не е изпълнило в срок задължението си за подаване на заявление за регистрацията. В този случай ЮЛНЦ ще дължи ДДС за извършените от него облагаеми гоставки и облагаеми вътреобщностни придобивания за следните периоди:

- от изтичането на срока за подаване на заявление за регистрацията до датата, на която е регистрирано от органа по приходите;
- от изтичането на срока за подаване на заявление за регистрацията до датата, на която са отпаднали основанията за регистрацията.

101. Ако ЮЛНЦ – гоставчик на социални услуги, получи гържавно или общинско финансиране за предоставяне на социалните услуги, това има ли отношение към ДДС?

Ако ЮЛНЦ предоставя социални услуги съгласно разпоредбите на Закона за социалното подпомагане, полученото финансиране за извършването на тези услуги не следва да се разглежда като възнаграждение по гоставката. Ако например община предостави средства на ЮЛНЦ за извършване на социални услуги, няма да има гоставка от гледна точка на ЗДДС, тъй като общината няма да е реалния получател на услугите. Превеждането на парични средства от общината към ЮЛНЦ, което се явява гоставчик на посочените социални услуги, представлява плащане от трета страна за тези гоставки. Тъй като липсва гоставка за целите на ЗДДС, между ЮЛНЦ и общината фактура не трябва да се издава и ДДС не следва да се начислява. Получаването на парични средства следва да се документира с първичен счетоводен документ, съдържащ реквизитите по чл. 7, ал. 1 от Закона за счетоводството.

102. Ако ЮЛНЦ получава само грантове, подлежи ли на регистрация по ДДС?

Доколкото грантовете са предназначени за покриване на разходи, те не следва да се включват в облагаемия оборот на ЮЛНЦ, който да говеде го основание за задължителна регистрация по ЗДДС.

103. Ако ЮЛНЦ получава само гарения и членски внос, подлежи ли на регистрация по ДДС?

Ако ЮЛНЦ извършва набирание на средства чрез членски внос или гарения, използвани за постигане на цели, които си поставя като такова лице и доколкото това не води до нарушаване правилата на конкуренция, това набирание на средства следва да се третира като освободена гоставка.

104. Ако фирма, регистрирана по ЗДДС, гари компютри на ЮЛНЦ, какво би било третирането по ДДС на гвете лица?

Ако фирмата, която гарява компютрите, е ползвала ганъчен кредит при закупуването им, то при извършването на гарение следва да начисли ДДС в размер на ползвания ганъчен кредит. В този случай ДДС се начислява от гоставчика с издаване на протокол, който се включва в дневника за продажбите и справка-декларацията по ЗДДС през периода, през който е издаден протокола.

В случай че фирмата, която гарява компютрите, не е ползвала ганъчен кредит при закупуването им, то гарението няма да бъде приравнено на възмездна гоставка и ДДС не следва да се начислява.

105. Ако регистрирано по ДДС ЮЛНЦ продава картички като част от кампания за набирание на средства, приходите ще се вземат ли предвид по отношение на регистрацията по ДДС?

Доколкото продажбата на картички е свързана с набирание на средства, използвани за дейността или за постигане на поставените цели на ЮЛНЦ, то тогава осъществяваните продажби не подлежат на облагане с ДДС. Ако обаче ЮЛНЦ изцяло или частично е ползвало ганъчен кредит при закупуването на стоки и услуги, свързани с продажбата на картичките, то тогава ЮЛНЦ дължи ДДС в размер на ползания ганъчен кредит. В този случай ДДС се начислява с издаване на протокол.

106. Какво се включва в чл. 44 от ЗДДС? Ако ЮЛНЦ извършва свързана стопанска дейност, тя би ли се третирила като освободена по смисъла на чл. 44?

За да бъде класифицирана една доставка като освободена доставка с нестопански характер съгласно чл. 44 от ЗДДС, следва да бъдат изпълнени кумулативно следните условия:

- Доставчик на съответната стока или услуга следва да е организация, която не е търговец, поставяща си цел от политически, синдикален, религиозен, патриотичен, философски, филантропски, граждански характер или организация по чл. 39, 40, 41, 42 от ЗДДС;¹
- Доставката следва да е във връзка с прояви за набирание на средства, използвани за дейността на лицата. В случаите на организации от политически, синдикален, религиозен, патриотичен, философски, филантропски, граждански характер доставката може да бъде и във връзка с постигане на поставените цели или доставка на стоки и предоставяне на услуги на членовете им срещу членски внос;
- Доставките не водят до нарушаване на правилата на конкуренцията.

На базата на посоченото може да се заключи, че ако ЮЛНЦ извършва доставки на стоки и/или услуги, които са свързани с постигането на целите, които си е поставило и доколкото не нарушава правилата на конкуренцията, тези доставки следва да се третират като такива с нестопански характер и съответно да бъдат освободени от облагане с ДДС. За да може да се направи преценка относно това доколко извършваните доставки са свързани с целите на ЮЛНЦ, следва във всеки конкретен случай да се анализират договорните отношения на ЮЛНЦ, отнасящи се до стопанската му дейност, както и съответствието им с поставените цели в устава на ЮЛНЦ. Ако

¹ Определени в ЗДДС организации извършващи доставки, свързани със здравеопазване, социални грижи и осигуряване, образование, спорт, физическо възпитание, култура, вероизповедания.

гоставките водят до нарушаване на правилата на конкуренция и/или не са свързани с осъществяване на поставените цели от ЮЛНЦ, то те следва да се третираат като облагаеми.

107. Има ли значение с каква цел се купуват стоките (да бъдат гарени впоследствие или продадени), както и дали ЮЛНЦ извършва стопанска дейност и дали е регистрирано по ДДС?

ЮЛНЦ, което е регистрирано по ЗДДС, може да ползва право на данъчен кредит, само в случай че стоките са предназначени за извършване на облагаеми доставки. Ако за закупена стока е ползвано право на данъчен кредит и впоследствие стоката бъде гарена, е необходимо ЮЛНЦ да самоначисли ДДС. Ако ЮЛНЦ не извършва стопанска дейност и не е регистрирано по ЗДДС, то няма да има право на данъчен кредит при закупуването на стоки, съответно няма да се дължи ДДС и при гарението/продажбата на тази стока. В случая е без значение дали производителят на стоката е от Европейския съюз или извън него.

108. Ако ЮЛНЦ, регистрирано по ДДС, гари техника на нерегистрирано ЮЛНЦ, какво е отношението на ЗДДС към сделката? А ако в този случай се касае за продажба?

В случаите когато ЮЛНЦ регистрирано по ЗДДС продава/гарява техника на нерегистрирано ЮЛНЦ, са възможни различни варианти от гледна точка на третирането на това гарение от гледна точка на ЗДДС. Ако стоките са използвани за освободени доставки и на това основание не е било упражнено правото на приспадане на данъчен кредит при придобиване на стоките, то в този случай доставката е освободена и ДДС не се дължи. Ако обаче техниката е ползвана за облагаеми доставки и е упражнено право на данъчен кредит при закупуването ѝ, то при гарението/продажбата следва да се направи самоначисли/начисли ДДС. В случай че първото ЮЛНЦ е регистрирано само за вътреобщностно придобиване (ВОП), то не би имало правото на данъчен кредит при закупуване на стоката.

Пример:

През 2011 г. регистрирано по ЗДДС ЮЛНЦ закупува два компютъра на обща стойност 3600 лв. (включително 600 лв. ДДС). Тъй като ЮЛНЦ е възнамерявало да използва компютрите за дейности, свързани с набиране на средства за целите на дейността, т. е. за освободени доставки, то не е имало право на данъчен кредит. През 2014 г. лицето решава да продаде компютрите на друго ЮЛНЦ. Тъй като при закупуването

на компютрите не е ползван данъчен кредит поради ограниченията в ЗДДС, то ЮЛНЦ има право да продаде компютрите на другото ЮЛНЦ без да начислява ДДС.

Пример:

През 2012 г. регистрирано по ЗДДС ЮЛНЦ закупува мултифункционално устройство, включващо принтер, скенер и копирна машина, с които извършва стопанска дейност. Тъй като още при закупуването на устройството лицето е възнамерявало да извършва облагаеми доставки, то е имало право на данъчен кредит и съответно е упражнило това право. Впоследствие през 2014 г. ЮЛНЦ решава да продаде устройството на друго ЮЛНЦ. За тази доставка лицето следва да начисли ДДС, тъй като при закупуването на устройството е ползван данъчен кредит.

109. Как се отразява при дарителя дарението на храни или групи стоки, ако дарителят е регистриран по ДДС (и е ползвал данъчен кредит за придобиването на тези стоки)?

Съгласно ЗДДС за приравнена на възмездна доставка се счита безвъзмездното прехвърляне на собственост или друго вещно право върху стока на трети лица, когато при производството, вноса или придобиването и е приспаднат изцяло или частично данъчен кредит. На тази база в конкретния случай дарителят следва да начисли ДДС за дарените храни. В този случай данъчната основа ще бъде равна на данъчната основа при придобиването на храните или на себестойността им, а в случаите когато стоката е внесена – на данъчната основа при вноса.

110. Ако едно ЮЛНЦ, за което са налице условията за задължителна регистрация по ДДС, не я направи, какви са санкциите?

Съгласно чл. 178 от ЗДДС глобата за неподаване в срок на заявление за регистрация по ЗДДС за юридическите лица е в размер от 500 до 5000 лв. Същевременно ако лицето е следвало да начисли ДДС, глобата за неначисляване на данък в предвидените срокове е в размер на неначисления данък, но не по-малко от 500 лв. (чл. 180, ал.1). Ако данъкът е начислен в периода, следващ периода, в който данъкът е следвало да бъде начислен, глобата е в размер на 25 на сто от данъка, но не-по-малко от 250 лв. (чл. 180, ал. 3). В случаите когато лицето е следвало да самоначисли ДДС и за начисления данък има право на пълен данъчен кредит, се наказва с имуществена санкция в размер на 5% от неначисления данък, но не по-малко от 50 лв. Когато данъкът е самоначислен в периода,

следващ периода, през който данъкът е следвало да бъде самоначислен, имуществена санкция е в размер до 2% от данъка, но не по-малко от 25 лв.

111. Какви са задълженията на регистрираните по ЗДДС лица?

Всяко регистрирано по ЗДДС лице има следните задължения:

- Да изготвя справки-декларации, дневници за покупките, дневници за продажбите и да ги подава в НАП до 14-о число на месеца, следващ месеца, за който се отнасят;
- Да отразява издадените от него или от негово име данъчни документи, както и отчетите за извършените продажби в дневника за продажбите за данъчния период, през който са издадени;
- Да отразява издадените документи във връзка с вътреобщностна доставка, включително за получено плащане в дневника за продажбите за данъчния период, през който данъкът за доставката е станал изискуем;
- Да отразява получените от него данъчни документи в дневника за покупки най-късно до дванадесетия данъчен период, следващ данъчния период, през който са издадени, но не по-късно от дванадесет данъчни периода следващи периода, през който данъкът за съответната доставка е станал изискуем;
- Да отразява получените от него кредитни известия в дневника за покупки за данъчния период, през който са издадени;
- Да внася дължимия ДДС по съответната сметка на НАП до 14-о число на месеца, следващ месеца, за който се отнасят;
- Да подава VIES-декларации за данъчните периоди, през които са осъществени вътреобщностни доставки, доставки като посредник в трестранна операция и доставки на услуги на лица в други държави членки, при които данъкът е дължим от получателя;
- Да издава данъчни документи в съответствие с изискванията на ЗДДС (фактури, дебитни/кредитни известия, протоколи, отчети за извършените продажби, касови бележки);
- Да осигурява съхраняването на данъчните документи, издадени от него или от негово име, както и на всички получени от него данъчни документи до 5 години след изтичане на давностния срок за погасяване на публичното задължение, което документите удостоверяват;
- Да води подробна счетоводна отчетност, която е гостатъчна за установяване на задълженията му по ЗДДС от органите по приходите.

В зависимост от основанията, на което дадено лице е регистрирано по ЗДДС, са възможни някои облекчения от изброените задължения по-го-

ре. Лицата, регистрирани за вътреобщностни придобивания (включително и доброволно регистрираните за вътреобщностни придобивания), могат да не изготвят дневник за покупките, но задължително изготвят дневник за продажбите, в който отразяват единствено документите, издадени във връзка с извършените вътреобщностни придобивания в България. Лицата, регистрирани на основание чл. 97а от ЗДДС, също могат да не изготвят дневник за покупките, а в дневника за продажбите отразяват единствено документите, издадени във връзка с извършените доставки на услуги по чл. 21, ал. 2 от ЗДДС с място на изпълнение на територията на друга държава член, както и получените доставки на услуги, за които данъкът е изискуем от получателя по чл. 82, ал. 2, т. 3 от ЗДДС.

112. Може ли да бъде възстановен платеният от ЮЛНЦ ДДС и при какви условия?

ЮЛНЦ може да си възстанови платено ДДС в качеството му на получател на стоки/услуги, само ако е регистрирано по ЗДДС. Следва да се има предвид обаче, че нямат право на данъчен кредит лица, регистрирани на някое от следните основания:

- Регистрация поради доставка на услуги с място на изпълнение на територията на друга държава член, при което данъкът е дължим от получателя;
- Регистрация поради получаване на услуги, когато доставчикът е данъчно задължено лице, което не е установено в България и доставката е с място на изпълнение в страната, при което данъкът е дължим от получателя;
- Регистрация поради осъществяване на вътреобщностни придобивания, включително и доброволна регистрация за вътреобщностни придобивания

Възстановяването може да се осъществява чрез следните основни подходи:

1. Право на приспадане на данъчен кредит от ЮЛНЦ, което е регистрирано по ЗДДС

ЮЛНЦ може да приспада данъчен кредит по получени стоки и услуги, ако са изпълнени следните условия:

- Получените стоки и услуги се използват за извършване на облагаеми доставки от страна на ЮЛНЦ;
- ЮЛНЦ притежава данъчен документ, който е съставен в съответствие с изискванията на ЗДДС.

Ако посочените по-горе условия са изпълнени, ЮЛНЦ може да упражни правото си на приспадане на данъчен кредит за данъчния период, през който е възникнало това право, или през един от следващите 12 данъчни периода. Това право се упражнява, като ЮЛНЦ посочи данъчния документ в дневника

за покупките и съответно включи размера на данъчния кредит в справка-декларацията по ЗДДС.

Пример:

На 20 януари 2014 г. ЮЛНЦ закупува стоки и консумативи, които използва за целите на облагаеми доставки, които са част от стопанската му дейност. На същата дата доставчикът на стоките и консумативите издава фактура с включен ДДС. При това положение, за да упражни правото си на данъчен кредит, ЮЛНЦ следва да включи получената фактура в дневника за покупките и в справка-декларацията по ЗДДС през януари 2014 г. или в един от следващите дванадесет месеца, т. е. не по-късно от януари 2015 г. Ако този срок не бъде спазен, ЮЛНЦ ще загуби правото си на данъчен кредит по получената фактура.

Правото на приспадане на данъчен кредит не е налице в следните случаи:

1. стоките или услугите са предназначени за извършване на освободени доставки;
2. стоките или услугите са предназначени за безвъзмездни доставки или за дейности, различни от икономическата дейност на лицето (изключение са случаите по чл.70, ал.3 от ЗДДС);
3. стоките или услугите са предназначени за представителни или развлекателни цели;
4. придобит е или е внесен мотоциклет или лек автомобил (изкл., ако се използват единствено за транспортни и охранителни услуги, таксиметрови превози, отдаване под наем, куриерски услуги или подготовка на водачи на моторни превозни средства, включително при последващата им продажба и т.н.);
5. стоките или услугите са свързани с поддръжката, ремонта, подобрието или експлоатацията на превозните средства по т. 4, както и за получените транспортни услуги или таксиметровите превози с тези превозни средства;
6. стоките са отнети в полза на държавата или сградата е разрушена като незаконно построена.
7. начислен ДДС при вътреобщностно придобиване от лице, регистрирано на основание вътреобщностно придобиване.

Ако ЮЛНЦ извършва както облагаеми доставки, така и освободени, то ще има право на частичен данъчен кредит. В този случай размерът на данъка, за който може да се упражни правото, се определя въз основа на коефициент, изчислен с точност до втория знак.

2. Право на приспадане на данъчен кредит за налични активи преди датата на регистрация по ЗДДС

Ако ЮЛНЦ е закупило активи (по смисъла на Закона за счетоводството) преди датата на регистрация си по ЗДДС, то може да иска възстановяване на платеното ДДС за тези активи, ако са изпълнени едновременно следните условия:

- Активите са предназначени за извършване на облагаеми доставки от ЮЛНЦ;
- Активите са налични към датата на регистрация на ЮЛНЦ по ЗДДС;
- ЮЛНЦ притежава документ (фактура, протокол, митническа декларация) издаден в съответствие с изискванията на ЗДДС;
- Към датата на издаване на данъчния документ доставчикът е бил регистриран по ЗДДС;
- Доставката е била облагаема към датата на издаване на данъчния документ;
- Активите са придобити от ЮЛНЦ до 5 години преди датата на регистрация по ЗДДС, а в случаите, когато са придобити недвижими имоти – до 20 години преди тази дата.

Ако условията по-горе са изпълнени, ЮЛНЦ следва да изготви опис на наличните активи и да го подаде в НАП не по-късно от 45 дни след датата на регистрацията си по ЗДДС. В този случай правото на приспадане на данъчен кредит възниква на датата на регистрация по ЗДДС и може да се упражни през данъчния период, в който е възникнало или в един от следващите дванадесет данъчни периода, като наличните активи, получените услуги и данъкът, включени в регистрационния опис, се отразяват в дневника за покупки за съответния данъчен период.

Пример:

През периода януари–март 2014 г. ЮЛНЦ закупува активи на стойност 12 000 лв. (с включен ДДС в размер на 2000 лв.), като използва тези активи за извършване на облагаеми доставки, които са част от стопанската му дейност. Същевременно през март лицето преминава границата на облагаемия оборот от 50 000 лв. и подава заявление за регистрация по ЗДДС на 5 април 2014 г. Актът за регистрация по ЗДДС е издаден на 19 април 2014 г. Тъй като всички активи, закупени от началото на годината, са налични към датата на регистрация по ЗДДС, то ЮЛНЦ включва всички от тях в регистрационния опис и го подава в НАП на 26 април 2014 г. За да упражни правото си на данъчен кредит в размер на 2000 лв. ЮЛНЦ следва да включи наличните активи

и данъкът, включени в регистрационния опис, в дневника за покупките за някои от данъчните периоди от април 2014 г. до април 2015 г. В случай че този срок не бъде спазен, възможността за упражняване на правото на данъчен кредит се губи.

3. Право на възстановяване или прихващане на недължимо платен ДДС

ЮЛНЦ има право да поиска от НАП прихващане/възстановяване на недължимо платен ДДС по процедурата, предвидена в чл. 129 на ДОПК. Прихващането или възстановяването може да се поиска по инициатива на органа по приходите или по писмено искане на лицето. Искането следва да бъде подадено до изтичането на 5 години, считано от 1 януари на годината, следваща годината на възникване на основанието за възстановяване. След постъпване на това искане може да бъде възложена ревизия/проверка на лицето. В случаите когато не бъде възложена ревизия, в 30-дневен срок от постъпване на искането следва да бъде издаден акт за прихващане или възстановяване.

Пример:

През януари 2014 г. ЮЛНЦ установява, че е надвнесло ДДС през март 2010 г. В този случай ЮЛНЦ има право да поиска възстановяване на надвнесената сума не по-късно от края на 2015 г. Лицето спазва срока, като подава искане за прихващане/възстановяване на 10 март 2014 г. Възложена е проверка и в рамките на 30-дневния срок на 5 април 2014 г. е издаден акт, с който недължимо внесено ДДС е възстановено на лицето.

4. Възстановяване на ДДС, платен в друга държава членка на ЕС

При определени условия ЮЛНЦ имат право на възстановяване на ДДС, платен за закупени стоки и услуги в друга страна от ЕС. ЮЛНЦ следва да е регистрирано по ЗДДС и да извършва облагаеми доставки с право на приспагане на данъчен кредит. Право на частично възстановяване ще има, когато лицето извършва както доставки с право на приспагане на данъчен кредит, така и доставки, за които не е налице това право.

Правото на възстановяване на ДДС се упражнява чрез подаване по електронен път на искане за възстановяване, подписано с универсален електронен подпис чрез уеббазирано приложение на Националната агенция за приходите, посредством електронния ѝ портал. Информацията в искането следва да бъде попълнена на български и на английски език. Искането следва да бъде подадено не по-късно от 30 септември на календарната година, следваща годината, през която е възникнало правото на възстановяване на данъка.

Периодът, за който се извършва възстановяване на данъка, е календарно тримесечие и/или календарна година. Когато периодът, за който се иска възстановяване на данъка, е календарно тримесечие, сумата на данъка за възстановяване не може да бъде по-малка от 800 лв., а когато се иска за календарна година, сумата на данъка не следва да е по-малка от 100 лв.

113. Ако регистрирано по ЗДДС ЮЛНЦ получи безвъзмездно финансиране (грант), това има ли отношение към регистрацията му по ДДС?

Ако безвъзмездното финансиране (грант) е предназначено за покриване на загуби или финансиране на разходи, то не следва да се облага с ДДС и съответно не следва да се включва в облагаемия оборот на ЮЛНЦ. Ако безвъзмездното финансиране (грант) е обвързано с цената на предоставяни стоки/услуги, т. е. представлява плащане или доплащане за доставка, то подлежи на облагане с ДДС чрез включване в данъчната основа и съответно води до генериране на облагаем оборот.

Пример

ЮЛНЦ получава безвъзмездно финансиране, обвързано с цената на предоставяни рекламни услуги, по които клиент е дружество от Румъния. Услугите са оказани през периода 10–20 август 2014 г., а финансирането е получено на 5 септември 2014 г. Размерът на финансирането е 10 хил. лв., а румънското дружество плаща още 10 хил. лв. В този случай датата на данъчното събитие ще възникне на 20 август 2014 г., а заявлението за регистрация по ЗДДС на основание чл. 97а следва да се подаде не по-късно от 13 август 2014 г. Тъй като мястото на изпълнение на услугите е там, където е уставен получателят, т. е. в Румъния, ЮЛНЦ няма да има задължение да начисли ДДС, а такова задължение би следвало да възникне за румънското дружество съгласно разпоредбите на законодателството в Румъния.

Пример

За целите на стопанската си дейност ЮЛНЦ закупува стоки на стойност 30 хил. лв. от Германия и съответно осъществява ВОП. Тъй като с тази транзакция ЮЛНЦ преминава прага от 20 хил. лв., 7 дни преди да получи стоките, ЮЛНЦ следва да подаде заявление за задължителна регистрация по ЗДДС и при получаване на стоките да самоначисли ДДС в размер на 4 хил. лв., като за целта издаде протокол по чл. 117 от ЗДДС и го включи в дневника за продажбите и справка-декларацията

си по ЗДДС. Ако впоследствие ЮЛНЦ продаде стоките на група ЮЛНЦ за 40 хил. лв., то следва да издаде фактура в 5-дневен срок от датата на прехвърлянето на собствеността или фактическото предоставяне на стоката. Съгласно ЗДДС, когато при договаряне на доставката не е изрично посочено, че данъкът се дължи отделно, приема се, че той е включен в договорената цена. Ако в случая лицата се уговорят, че ДДС се дължи отделно, то ЮЛНЦ, което продава стоките, ще следва да начисли ДДС в размер на 8 хил. лв. и съответно ще има да получава от купувача обща сума в размер на 48 хил. лв.

В случай че е уговорено авансово плащане, фактурата за размера на получената сума следва да бъде издадена в петдневен срок от получаване на плащането.

114. Може ли да се ползва данъчен кредит за закупени с ДДС стоки или услуги, когато средствата за това идват от безвъзмездното финансиране?

ЮЛНЦ ще може да ползва право на данъчен кредит, ако използва закупените стоки и услуги за извършване на облагаеми доставки. Ако средствата идват от безвъзмездно финансиране с цел покриване на загуби или финансиране на разходи и със закупените стоки и услуги, ЮЛНЦ няма да извършва облагаеми доставки, то съответно няма да има и право на данъчен кредит при закупуването им.

115. Начисляване, деклариране и внасяне на ДДС от регистрирано лице

Задължението за начисляване на данъка предвижда, че регистрираното по ЗДДС лице, за което данъкът е станал изискуем, е длъжно да го начисли, като извърши следните действия:

1. да издаде данъчен документ, в който да посочи данъка на отделен рег;
2. да включи размера на данъка при определяне на резултата за съответния данъчен период в справка-декларацията по ЗДДС за този данъчен период;
3. да посочи документа в дневника за продажбите (покупките при вътреобщностно придобиване) за съответния данъчен период.

Декларирането се осъществява с подаване месечна справка-декларация, която са изготвя на базата на дневник за покупките и дневник за продажбите. Справка-декларацията се подава в 14-дневен срок от изтичането на данъчния период, за който се отнася декларацията. Ако данъчният резултат за съответния период е данък за внасяне, сумата следва да постъпи по съответната сметка на НАП в срока за подаване на справка-декларацията, т. е. не по-късно от 14-ия ден на месеца, следващ съответния данъчен период.

116. Оборотът от освободени сделки включва ли се в облагаемия оборот? Например ако една организация предоставя социални услуги срещу заплащане?

В облагаемия оборот се включват данъчните основи на следните доставки:

- облагаеми доставки, включително облагаеми с нулева ставка;
- доставки на финансови услуги по чл. 46 от ЗДДС и на застрахователни услуги по чл. 47 от ЗДДС, когато са свързани с основната дейност на лицето;
- получените авансови плащания по посочените по-горе доставки без получените авансови плащания във връзка с вътреобщностни доставки.

Същевременно в облагаемия оборот не се включват:

- доставките на дълготрайни материални или нематериални активи, използвани в дейността на лицето;

Пример:

През 2011 г. ЮЛНЦ закупува офис, който използва за целите на дейността си. През март 2014 г. лицето решава да продаде офиса си. Тази доставка не следва да се включва в облагаемия оборот на ЮЛНЦ.

През 2010 г. същото ЮЛНЦ заплаща 3000 лв. на външна фирма да разработи интернет сайт, чрез който лицето продава печатни издания. Тези разходи са отчетени като дълготраен нематериален актив. През февруари 2014 г. ЮЛНЦ получава оферта за интернет сайта и го продава. Тъй като интернет сайтът е използван в дейността на лицето, продажбата не следва да се включва в облагаемия му оборот за целите на ЗДДС.

- доставките, за които данъкът е изискуем от получателя по чл. 82, ал. 2 и ал. 3 от ЗДДС.

На базата на посоченото по-горе може да се заключи, че освободените доставки не следва да се включват в облагаемия оборот, освен ако не са финансови или застрахователни услуги, свързани с основната дейност на лицето. Съответно ако дадена организация предоставя социални услуги срещу заплащане, данъчната основа на тези услуги не следва да се включва в облагаемия оборот, доколкото те отговарят на условията на освободените доставки съгласно глава четвърта от ЗДДС.

117. В кои случаи ЮЛНЦ може да прекрати регистрацията си по ЗДДС?

ЮЛНЦ може да прекрати регистрацията си по ЗДДС задължително и по избор. Основание за задължителна deregistration е прекратяване на ЮЛНЦ. В този случай ЮЛНЦ следва да подаде заявление за deregistration в компе-

ментната териториална дирекция на НАП в 14-дневен срок от датата на прекратяването.

Към дерегистрация по избор може да се пристъпи в следните случаи:

- ЮЛНЦ, регистрирано поради достигане на облагаем оборот от 50 000 лв. или по избор, може да се дерегистрира, ако през последните 12 последователни месеца преди текущия оборотът му е под 50 000 лв.;
- ЮЛНЦ, регистрирано за ВОП над 20 000 лв. в текущата календарна година, може да се дерегистрира, ако са на лице следните условия:
 - за предходната календарна година сумата на данъчните основи на облагаемите вътреобщностни придобивания, с изключение на нови превозни средства и акцизни стоки, не надвишава 20 000 лв., и
 - към датата на подаване на заявлението за дерегистрация не е налице основание за задължителна регистрация.

Трябва да се посочи, че ЮЛНЦ, регистрирано по избор, няма право да прекрати регистрацията си доброволно по-рано от 2 години, считано от началото на календарната година, следваща годината на регистрацията по ЗДДС.

Пример:

На 10 септември 2012 г. ЮЛНЦ подава заявление за регистрацията по ЗДДС по избор. Актът за регистрацията по ЗДДС е издаден и връчен на 24 септември 2012 г. От началото на 2012 г. ЮЛНЦ не извършва стопанска дейност и за него не възниква друго основание за регистрацията по ЗДДС. В този случай ЮЛНЦ може да подаде заявление за дерегистрацията по избор най-рано на 1 януари 2015 г. Дотогава ЮЛНЦ следва да изпълнява всички задължения на регистрирано по ЗДДС лице.

- ЮЛНЦ, регистрирано на основание извършване/получаване на услуги може да се дерегистрира, когато към датата на подаването на заявлението за дерегистрация не е налице основание за задължителна регистрация.

До 7 дни от постъпването на заявлението органът по приходите извършва проверка на основание за дерегистрация. В срок 7 дни от приключване на проверката органът по приходите издава акт, с който извършва или мотивирано отказва да извърши дерегистрацията. В случаите на прекратяване на ЮЛНЦ за дата на дерегистрацията се смята датата на прекратяването му. В останалите случаи за дата на дерегистрацията се счита датата на връчването на акта за дерегистрация.

118. При внос има ли задължение за заплащане на мита? (Има ли значение дали вносът е от страна в ЕС или извън него?) Има ли облекчения за ЮЛНЦ?

В общия случай ЮЛНЦ дължат мита при внос на стоки от трети страни извън ЕС. При изпълняването на определени условия ЮЛНЦ могат да внасят безмитно следните стоки:

- стоки с незначителна стойност (до 45 евро);
- предмети с образователен, научен и културен характер, научни инструменти и апарати;
- инструменти и апарати за медицински изследвания, диагностика и лечение;
- стоки, внасяни за осъществяване на дейности с благотворителна цел;
- предмети, предназначени за хора с увреждания;
- стоки, предназначени за пострадали от бедствия;
- печатни материали и предмети с рекламен характер;
- стоки, предназначени за употреба или за консумация по време на изложение или подобна проява;
- стоки, внасяни за изпитания, анализи и опити;
- пратки, предназначени за органите по защита на интелектуалната или индустриалната собственост;
- туристически рекламни материали;
- документи и предмети без търговска стойност.

В случаите когато ЮЛНЦ получава стоки от страна член на ЕС и става въпрос за вътреобщностно придобиване на стоки, мита не се дължат.

119. Ако организация в България получи средства (като стопанска дейност) от чуждестранна организация за работа извън страната (например в Украйна) и впоследствие с тези средства наеме чуждестранно лице – в какви случаи би се стигнало до задължение за регистрация по ДДС в България?

В зависимост от договорните отношения и конкретната фактическа обстановка би могло да се стигне до различни хипотези, при които да настъпи задължение за ДДС регистрация в България, като например:

- задължение за регистрация по ЗДДС на българската организация поради извършване на услуги, при които получател е лице, установено в друга страна член на ЕС, при което ДДС е дължим от получателя;

- задължение за регистрация по ЗДДС на българската организация поради получаване на услуги, при които гоставчик е лице, установено извън страната, при което ДДС е дължим от получателя (българската организация).

120. Ако регистрирана по ЗДДС фирма предоставя безвъзмездни услуги на НПО (например счетоводни или данъчни услуги), това отразява ли се на ДДС по някакъв начин?

Когато получените стоки и услуги се използват за безвъзмездни гоставки, правото на приспадане на данъчен кредит не е налице. В тази връзка фирмата, която предоставя безвъзмездни услуги на НПО, няма да има право на данъчен кредит за получените стоки и услуги, които използва за предоставяне на безвъзмездните услуги. В такива случаи, при които правото на приспадане на данъчен кредит не е налице, ЗДДС предвижда последващата гоставка да е освободена от облагане с данъка.

ЧАСТ V. ОБЛАГАНЕ НА ЮЛНЦ С МЕСТНИ ДАНЪЦИ И ТАКСИ

121. Има ли значение дали ЮЛНЦ е в частна полза или в обществена при облагане с местни данъци и такси?

ЗМДТ прави разграничение между ЮЛНЦ в частна и в обществена полза по отношение на данъка при придобиване на имущество по дарение. От този данък са освободени даренията за ЮЛНЦ, които получават субсидии от централния бюджет и за ЮЛНЦ, регистрирани в Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественнополезна дейност, за получените и предоставените дарения.

Тази разпоредба се прилага и когато имуществото се придобива от идентични или сходни лица, установени в друга държава член на ЕС или страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство. За да се приложи освобождаването в тези случаи обаче, следва да се представи официален документ, удостоверяващ статута или качеството му, в което придобива имуществото, издаден или заверен от компетентния орган на съответната държава, заедно с легализиран превод на български език.

122. Ако ЮЛНЦ получи като дарение компютри или друга техника, следва ли да заплати местен данък дарение? А ако дарението е в пари?

В случай че получател на дарението е ЮЛНЦ, което получава субсидии от централния бюджет и/или ЮЛНЦ, регистрирано в Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественнополезна дейност, то данък дарение няма да се дължи. Този данък ще се дължи обаче, ако ЮЛНЦ е в частна полза.

123. Дължи ли се такъв данък за пари, получени по проекти?

Парите, получени по проекти, се разглеждат като целево финансиране, а не безвъзмездно. Поради това те не се третират като дарение и за тях не се дължи данък дарение.

124. Ако ЮЛНЦ в обществена полза направи дарение на друго лице (например ЮЛНЦ в частна полза), дължи ли се данък върху това дарение?

Освободени от данък върху получените дарения са само ЮЛНЦ, регистрирани в Централния регистър на ЮЛНЦ за осъществяване на общественнополезна дейност, независимо дали получават или правят дарения на други, включително и на ЮЛНЦ в частна полза.

125. Кої следва да заплаќа данък гарение – този, којто гарява, или този, којто получава гарението?

Данък гарение се заплаќа от приобретателя на имуществото, а при замяна – от лицето, което придобива имуществото с по-висока стойност, освен ако е уговорено друго. В случая, когато е уговорено, че данъкът се дължи от двете страни, те отговарят солидарно. Когато страните са се уговорили, че данъкът се дължи от прехвърлителя, другата страна е поръчител. В случаите, когато приобретателят на имуществото е в чужбина, данъчно задължен е прехвърлителят.

126. Ако чуждестранна нестопанска организация получи гарение от българско ЮАНЦ, кой следва да плати местен данък гарение и как? А в обратния случай?

Ако чуждестранна нестопанска организация получи гарение от българско ЮАНЦ в обществена ползва, данък гарение следва да се плати от българското ЮАНЦ. В обратния случай данък гарение отново ще се дължи от българското ЮАНЦ.

Следва да се има предвид, че са освободени от облагане с местен данък получените и предоставените гарения от/за юридическите лица с нестопанска цел, които получават субсидии от централния бюджет, и ЮАНЦ, регистрирани в Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественнополезна дейност.

127. Подава ли се декларация за получени гарения от ЮАНЦ в обществена полза, които са освободени от данък при придобиване на имущества? Кога се декларира и заплаќа данъкът върху гаренията?

Съгласно чл. 49, ал. 3 от ЗМДТ лицата, получили безвъзмездно имущество, *„подават декларация за облагането му с данък и заплаќат данъка в двумесечен срок от получаването му“.*

Съгласно новата алинея 4 на чл. 49 от ЗМДТ декларация по ал. 3 не се подава за получени и предоставени гарения от ЮАНЦ, регистрирани в Централния регистър на ЮАНЦ за осъществяване на общественнополезна дейност – в сила от 1 януари 2015 г.

Преди прехвърляне на недвижим имот, ограничени вещни права върху недвижим имот и моторни превозни средства ЮАНЦ следва да подават декларация, в която да посочват вида на имота, местонахождението му, съответно вида и други индивидуализиращи данни за превозното средство. Данъкът се заплаќа преди прехвърляне на имуществото в общината по местонахождението на имота, а в останалите случаи по сегалището на ЮАНЦ.

Съгласно последните изменения би трябвало декларациите по ЗМДТ да могат да се подават и по електронен път.

128. Как се изчислява дължимият данък върху даренията?

Данъкът се начислява върху оценката на прехвърляното имущество в размер (през 2014 г. между 3,3 и 6,6 на сто), определен от съответния общински съвет.

129. Ако ЮЛНЦ купи недвижим имот, дължно ли е да плаща някакви местни данъци, в какъв размер и срокове?

При покупка на недвижим имот ЮЛНЦ следва да заплати данък при придобиване на имущества по възмезден начин и данък върху недвижимите имоти.

Данъкът при възмездно придобиване на имущество се определя от общинския съвет в размер от 0,1 до 3 на сто върху оценката на прехвърляното имущество. Данъкът се заплаща при прехвърлянето на недвижимия имот в общината по местонахождението на имота.

Данъкът върху недвижимите имоти се дължи от ЮЛНЦ за притежаваните от тях недвижими имоти независимо дали развиват стопанска дейност или не. ЮЛНЦ подлежат на облагане с данък върху недвижимите имоти, ако придобият или притежават разположени на територията на страната сгради, дворови места, парцели и застроените земеделски и горски земи за действително застроената площ и прилежащия ѝ терен.

Когато придобият недвижим имот, ЮЛНЦ са длъжни да подадат декларация по чл. 14 от ЗМДТ. Декларациите се подават, не само когато ЮЛНЦ придобива право на собственост върху недвижимия имот, но и при право на ползване или концесия. Декларацията се подава в 2-месечен срок от придобиването или от учредяването на право на ползване/концесия върху недвижим имот. В същия срок се подава декларация и при промяна на вече декларирано обстоятелство, което има значение за определяне на данъка.

Данъкът се определя върху данъчната оценка на недвижимите имоти съгласно приложение №2 към ЗМДТ за жилищните имоти, а за нежилищните имоти данъчната оценка е по-високата между отчетната им стойност и данъчната оценка, определена по приложение №2 към ЗМДТ. При промяна на данъчната оценка през годината данъкът се определя върху новата оценка от месеца, следващ месеца на промяната. Данък върху недвижимите имоти се дължи, независимо дали гаден имот се използва или не.

Размерът на данъка се определя от съответния Общински съвет, като през 2014 г. може да бъде в диапазона от 0,1 до 4,5 на сто от данъчната

оценка на имота. През 2014 г. данъкът се плаща на две равни вноски от 1 март до 30 юни и до 30 октомври. Ако данъкът се предплати за цялата година в срок до 30 април, може да се ползва отстъпка в размер на 5 на сто.

130. Дължат ли ЮЛНЦ такса смет?

ЮЛНЦ, които са собственици на имоти, заплащат такса смет (такса за битовите отпадъци) във връзка със следните услуги, които се извършват от общината:

- сметосъбиране и сметоизвозване;
- обезвреждане на битовите отпадъци в гена или други съоръжения;
- чистота на териториите за обществено ползване.

131. Как се изчислява таксата смет за ЮЛНЦ и в какъв размер е тя?

Такса смет се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка. Основният метод, който ЗМДТ предвижда за определяне на размера на таксата, е в левове според количеството на битовите отпадъци. Като алтернативен вариант, когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, е предвидено размерът на таксата да се определи в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от Общинския съвет.

В Столична община например такса смет за нежилищните имоти на предприятия е определена в размер на 1 на сто от данъчната оценка, която е по-високата измежду данъчната оценка по приложение №2 от ЗМДТ и отчетната стойност на имота. Разпределението на таксата по отделни компоненти е, както следва:

- 0,37% за сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци;
- 0,27% за обезвреждане в гена или други съоръжения на битовите отпадъци;
- 0,36% за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

Ако имотът, собственост на ЮЛНЦ, се намира извън границите на организираното сметосъбиране и сметоизвозване, този компонент на такса смет не се дължи. Границите на тези райони следва да се определят със заповед на кмета на общината и се обявяват публично до 30 октомври на преходната година.

В наредбите на различните общини се предвиждат и други методи за определяне на такса смет. Така например през 2015 г. в Столична община са възможни следните варианти:

- чрез пряко договаряне – в този случай не се дължи първият компонент на такса смет;

- според количеството на битовите отпадъци съобразно вида и броя на съдовете за съхраняването им и честотата на сметоизвозване – в този случай се дължи фиксирана годишна такса за контейнерите и такса за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване.

При прякото договаряне ЮЛНЦ следва да сключи договор с фирма, която извършва услугата по сметосъбиране и сметоизвозване, и да подаде молба в срок от 1 октомври до 30 ноември на предходната година до кмета на Столична община чрез дирекция „Регулиране на търговската дейност“. Въз основа на подадените документи кметът на Столична община издава заповеди, определящи имотите, за които се допуска пряко договаряне.

За определяне на такса за битовите отпадъци според количеството им съобразно вида и броя на съдовете за съхраняването им и честотата на сметоизвозване ЮЛНЦ подават в срок от 1 октомври до 30 ноември на предходната година до кмета на Столична община чрез дирекция „Регулиране на търговската дейност“ декларация за вида и броя на съдовете за съхраняване на битови отпадъци, които ще се използват през годината.

В Столична община също така не се събира такса за услугата по сметосъбиране и сметоизвозване за имоти на граждани и предприятия, които няма да се ползват през цялата година. За целта обаче следва да бъде подадена декларация в срок от 1 ноември до 31 декември на предходната година.

132. Ако ЮЛНЦ купи МПС, дължи ли някакви местни данъци?

1. Данък при придобиване на МПС

При придобиване на МПС ЮЛНЦ дължат данък в размер, определен от Общинския съвет, който за 2015 г. следва да бъде в границите между 0,1 и 3 на сто от застрахователната му стойност. Съгласно ЗМДТ обаче данък не се дължи за придобити преди първата им регистрация в страната моторни превозни средства, внесени като нови. Данъкът се заплаща в общината по седалището на задълженото лице.

Нотариалното прехвърляне на МПС се извършва след като нотариусът се убеди, че данъкът е платен – представя се писмена декларация от прехвърлителя, че няма непогасени, подлежащи на принудително изпълнение задължения за данъци, мита, задължителни осигурителни вноски или други публични задължения, свързани с моторното превозно средство. Когато прехвърлителят или учредителят декларират, че имат публични държавни и общински задължения, прехвърлянето се извършва след тяхното заплащане (представя се вносна бележка, платежно нареждане) или ако длъжникът писмено декларира, че е съгласен публичните държавни и общински вземания да се погасяват от сумата срещу прехвърлянето или учредяването на вещното право и купувачът внесе дължимата сума в съответния бюджет.

2. Данък върху превозните средства

Данъкът върху превозните средства се заплаща от собствениците на превозните средства. Собствениците на превозни средства следва да декларираат пред общината по постоянния им адрес, съответно седалище, притежаваните от тях превозни средства в 2-месечен срок от придобиването им.

За леки автомобили размерът на данъка се определя съобразно мощността на двигателя (между 0,34 и 3,69 лв./kW), коригиран с коефициент в зависимост от годината на производство (между 1 и 2,8).

За превозните средства с мощност на двигателя до 74 kW вкл., снабдени с действащи катализаторни устройства и несъответстващи на екологичните категории „Евро 3“, „Евро 4“, „Евро 5“, „Евро 6“ и „EEV“, данъкът за съответната година се заплаща с намаление от 20 до 40 на сто по решение на съответния общински съвет.

За превозните средства с мощност на двигателя до 74kW, включително и съответстващи на екологични категории „Евро 3“ и „Евро 4“, данъкът се заплаща с 50 на сто намаление, а за съответстващите на „Евро 5“ и „Евро 6“ – с 60 на сто намаление.

За удостоверяване на екологичните категории „Евро 3“, „Евро 4“, „Евро 5“, „Евро 6“ и „EEV“ е необходимо представяне на документ, от който е видно съответствието на превозното средство с определената от производителя екологична категория.

Данъкът се заплаща на две равни вноски в следните срокове: от 1 март до 31 юни и до 30 октомври на годината, за която е дължим. Предплатилите за цялата година от 1 март до 30 април ползват отстъпка в размер на 5 на сто. Данъкът се внася в общината по седалището на ЮАНЦ. Заплащането на данъка е условие за пускане в движение и за редовност при годишния технически преглед на превозното средство.

При прехвърляне на собствеността на превозното средство новият собственик не заплаща данъка, ако предишният собственик го е платил за времето до края на календарната година.

За превозните средства, придобити през текущата година, данъкът се плаща в 2-месечен срок от датата на придобиването им в размер една дванадесета част от годишния данък за всеки месец до края на годината, включително и месеца на придобиването.

133. Дължат ли ЮАНЦ патентен данък?

ЮАНЦ не подлежат на облагане с патентен данък.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Критерии за съмнителни операции или сделки и клиенти,

публикувани на интернет страницата на ДАНС (www.dans.bg/bg) в раздела „Мерки срещу изпирването на пари“):

- Характерът на дарението не съответства на целите на организацията;
- Мащабите на дарението не съответстват на реалните потребности на организацията;
- Дарението се извършва от физически лица или фирми, за които се знае или предполага, че са придобили средствата си чрез престъпна дейност;
- Волята на дарителя предвижда трансформация на дарението, при което са възможни закононарушения и злоупотреби;
- Дарението се довежда до непосредствените му получатели с помощта на лице или организация, за които се предполага, че няма да го предаде на дарения;
- Дарението е с цел група или организация, включени в списъка по чл. 5, ал. 1 от Закона за мерките срещу финансирането на тероризма;
- Дарението, операцията или сделката се реализира с лице, група или организация, за които може основателно да се предполага, че са свързани с лица, включени в списъка по чл. 5, ал. 1 от Закона за мерките срещу финансирането на тероризма;
- Дарение в брой, което изглежда структурирано с цел избягване на изискванията за автоматично докладване на касовите операции (няколко последователни дарения в брой, чийто размер е малко под прага на докладване);
- Дарения в големи размери, които изглеждат несъвместими с дейността на дарителя (например, ако вида на стопанската дейност не предполага да се получават големи постъпления в брой);
- Един дарител извършва няколко операции в рамките на дни за суми близки, но ненадвишаващи прага за извършване на идентификация;
- Дарителят извършва дарения, при които използва голям брой банкноти с малки номинали и стойността на операциите е близка до прага за идентификация;
- Когато се извършва повече от едно дарение в един и същи ден за суми, близки до прага за идентификация от различни лица, за които дружеството знае, че са свързани помежду си;

- Характерът на дейността на дарителя не съответства на природата на дарението;
- Дарението е от страна, в която не се произвеждат съответните стоки;
- Дарителят е от страна, икономическото състояние на която в момента не предполага да се извършват големи дарения;
- Дарения от страни, фигуриращи в списъка на FATF, или от други страни, смятани за високорискови („ганъчни убежища“, офшорни юрисдикции или страни подкрепящи тероризма);
- Анонимни дарения;
- Дарения, направени под условие – цялото или част от дарението да бъде използвано по посочен от дарителя начин;
- Дарение, осъществено чрез безмитен внос на голямо количество акцизни стоки или стоки с високо мито;
- Освободени от вносни мита дарения, за които може да се предполага, че ще бъдат реализирани чрез търговската мрежа.

Съмнителни клиенти/дарители

- Представители или пълномощници на физически или юридически лица, представящи документи за идентичност и правоспособност, чиято автентичност поражда съмнение;
- Всички физически и юридически лица, групи и организации, фигуриращи в списъка по чл. 5 от ЗМФТ, който списък се приема, допълва и изменя от Министерски съвет, спрямо които се прилагат мерките срещу финансирането на тероризма, включващ:
 - физически лица, юридически лица, групи и организации, посочени от Съвета за сигурност на ООН като свързани с тероризъм или спрямо които са наложени санкции за тероризъм с резолюция на Съвета за сигурност на ООН;
 - лица, срещу които е образувано наказателно производство за тероризъм, финансиране на тероризъм, образуване, ръководене или членуване в организирана престъпна група, която си поставя за цел да извършва тероризъм или финансиране на тероризъм, приготвяне за извършване на тероризъм или закана за извършване на тероризъм по смисъла на Наказателния кодекс;
 - лица, посочени от компетентните органи на друга държава на Европейския съюз;

- Лица, включени в списъка на лицата по чл. 3 от Закона за информация относно необслужвани кредити;
- Лица, за които е обществено достояние, че са криминално проявени;
- Дарители, отказващи да предоставят документи за своята идентификация;
- В представените от дарителя лични документи липсват основни реквизити, които да го идентифицират напълно;
- Дарителят се идентифицира с чуждестранни документи за самоличност, чиято автентичност е трудно да бъде проверена;
- Дарителят не представя или се опитва да отложи представянето на определени декларации и актуални състояния;
- Дарителят посочва противоречиви основания за целите на гарението;
- Дарител с необичайно добри познания за мерките срещу изпиране на пари и финансиране на тероризъм;
- Дарителят е съпровождан и наблюдаван и гарението се извършва в присъствието на трети лица;
- Дарителят предлага да бъдат съставени неверни документи при извършване на гарението;
- Дарителят предлага гарението да бъде официално оформено по начин, различен от действителните отношения между страните;
- Дарителят посочва като адрес агреса на трето лице или адрес за кореспонденция, който е пощенска кутия;
- Подписът в документа за самоличност не съответства на положения от дарителя във връзка с гарението.

ДОГОВОР ЗА ДАРЕНИЕ

Днес, 201... г., в гр., се сключи

настоящият договор за дарение между:

....., наричан по-долу ДАРИТЕЛ, и

....., наричан по-долу НАДАРЕН.

Страните се споразумяха за следното:

Чл. 1. Дарителят отстъпва на надарения безусловно веднага и безвъзмездно

.....
.....

Чл. 2. Надареният приема с признателност направеното дарение.

Настоящият договор се състави в два еднакви екземпляра – по един за всяка от страните.

ДАРИТЕЛ:

НАДАРЕН:

ДОГОВОР ЗА СПОНСОРСТВО

Днес, 201... г., в гр., между:

1., наричан по-долу СПОНСОР, и
2., наричан по-долу СПОНСОРИРАНО ЛИЦЕ, се сключи този договор.

Страните се споразумяха за следното:

I. ПРЕДМЕТ НА ДОГОВОРА

Чл. 1. Спонсорът се задължава да предостави на спонсорираното лице, с което да подпомогне

II. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА СПОНСОРА

Чл. 2. Спонсорът ще изпълни задължението си по чл. 1 в срок от дни.

Чл. 3. Спонсорът има право:

1. да получава информация за хода и резултатите от спонсорираното мероприятие или дейност;
2. неговото име (фирма) да бъде посочвано при съобщения за медиите относно спонсорираното мероприятие или дейност;
3. при извършване на спонсорираното мероприятие или дейност – да бъде посочвано съдействието му.

III. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА СПОНСОРИРАНОТО ЛИЦЕ

Чл. 4. Спонсорираното лице има право да получи уговореното в чл. 1 имуществено подпомагане.

Чл. 5. (1) Спонсорираното лице се задължава:

1. при извършване на спонсорираното мероприятие или дейност да посочва съдействието на спонсора;
2. да популяризира помощта на спонсора и неговата дейност;

3. при предоставяне на информация за медиите, относно спонсорираното мероприятие или дейност, да посочва съдействието от страна на спонсора.

(2) Задълженията на спонсорираното лице по т. 2 от предходната алинея са конкретизирани в Приложение № 1, което е неразделна част от този договор.

IV. РАЗВАЛЯНЕ И ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРА

Чл. 6. (1) Всяка от страните може да развали договора при неизпълнение от другата страна.

(2) Спонсорът може да се откаже от договора, ако спонсорираното мероприятие или дейност бъдат преустановени или спрени за продължителен период.

Чл. 7. Договорът може да бъде прекратен по взаимно съгласие от страните.

V. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 8. Нищожността на някоя клауза от договора или на допълнително уговорени условия не води до нищожност на друга клауза или на договора като цяло.

Чл. 9. Страните се задължават да не преотстъпват на трети лица информация, получена при или по повод сключването или изпълнението на договора.

Чл. 10. За всеки спор относно съществуването и действието на сключения договор или във връзка с неговото нарушаване, включително спорове и разногласия относно действителността, тълкуването, прекратяването, изпълнението или неизпълнението му, както и за всички въпроси неуредени в настоящия договор се прилага българското право, като страните уреждат отношенията си чрез споразумение.

Договорът се сключи в два еднообразни екземпляра, по един за всяка от страните.

СПОНСОР: СПОНСОРИРАНО ЛИЦЕ:

УДОСТОВЕРЕНИЕ ЗА ДАРЕНИЕ

..... със седалище и адрес на
управление.....,
БУЛСТАТ....., представлявано от
.....,
издава настоящото удостоверение за дарение, с което

УДОСТОВЕРЯВА

че на в гр.,
получи безвъзмездно сума в размер на
..... лева
(или имущество
.....)
от
..... със седалище и адрес на управление
....., БУЛСТАТ.....,
представявано от

Предметът на дарението е изцяло получен.

С благодарност: _____
.....

КНИГА НА ДАРИТЕЛЯ

<i>Име (фирма, ЕГН) БУЛСТАТ, седалище, адрес</i>	<i>Дарена сума/имущество</i>	<i>Цели</i>



ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ НА ЮРИДИЧЕСКИТЕ ЛИЦА С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ

Въпроси и отговори

